

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 8
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.— po raznašal-
nih dostavljen Din 5.— mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisni se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Velika borba za London

**Začetek nove, še bolj silovite ofenzive nemškega letalstva
Okrog 2000 bomb v eni noči samo na London — Povzročena
je velika škoda — Nadaljujejo se tudi angleški napadi na
Nemčijo**

Berlin, 8. sept. br. (Stefani). V zadnjih 24 urah se je pričela nova prava ofenziva proti Veliki Britaniji, pri kateri je sodelovalo na stotine bombnikov in lovskih letal. Nad Anglijo se je razvilo nešteto velikih spopadov. Nemške letalske sile so v tej borbi dosegle veliko ofenzivno zmago, ponoči pa je nemško orožje zmagalo tudi v obrambi nemškega ozemlja pred angleškim letalstvom.

Ze večeraj popoldne se je pričela velika borba za London. Nemško letalstvo je večeraj sestrelilo 93 sovražnih aparatov, samo pa izgubilo 26 strojev. V Londonu so bili razdejani silosi, pinarne, arzenali, električne, dokki in druge pristaniške naprave. Okrog 2000 bomb so nemški strmoglavci in drugi bombniki sesuli na vojaške in industrijske objekte v območju angleške prestolnice. Škoda je neprecenljiva. Ves prometni sistem v vzhodnem delu Londona je razdejana.

Nemška letala so se pojavljala od večeraj popoldne ob 17. pa do davi okrog 4. v neprestanih valovih nad Londonom in opravljala svoje delo točno na minuto in s popolnim uspehom. Po sto in sto nemških bombnikov se je v valovih pojavljalo v mestu. Vzdušje Temze so bili od njenega ustja do Londona bombardirani po vrsti

vsi važnejši oddelki. V Londonu se je seulo nekaj predorov podzemskih železnic, razdejan je bil neki vodovod in ceste so razorane, poleg že omenjenih objektov, ki so bili deloma poškodovani, deloma zažgani. Nemci so zlahka premagali balonsko zaporo Londona. Ponoči so jim angleški žarometi celo kazali pot, osvetljevali so balone in so se jim Nemci zlahka umikali. Angleška lovka letala so zaman skušala zadržati naval nemških bombnikov in lovcev.

Na drugi strani so Angleži ponoči v dveh valovih po 50 do 60 letal skušali prodrati nad Nemčijo. Prva skupina se je usmerila proti južozapadni Nemčiji, druga naravnost proti vzhodu z očitnim namenom, da napade Berlin. Nemška nočna lovka letala in protiletalsko topništvo pa so s tako silo sprejele nasprotnika, da je bil v glavnem prisiljen takoj umakniti se nazaj proti zapadu. Zaporni sistem v zapadni Nemčiji se je tokrat izkazal za popolnoma učinkovitega. Le pri Hamu so Angleži odvrli nekaj lažjih bomb na nevojaške objekte.

Kolkor je bilo mogoče zvedeti, so bile v zadnjih dneh razne nemške eskadre nemških letal na vsem okrožju letališč na Norveškem, Danskem, Nizozemskem, v Belgiji in v zasedeni Franciji.

pognala med nje in razbila formacijo. Nemci pa niso odnehali. V dveh skupinah so po prvih spopadih z Angleži nadaljevali prodiranje v Anglijo. Prva skupina se je usmerila naravnost proti Londonu, druga se je obrnila proti grafiam Surry. Kent in Essex. Letala so letela zelo visoko, lovka celo 7000 m.

Večerni in nočni letalski napadi na London in na vzhodne predele Londona so napravili tudi po angleških podatkih izredno veliko škodo. Nastala je cela vrsta požarov, toda k sreči so bili le trije tako velikega obsega, da so soreli še dalje, drugod pa so oddelki protiletalske zaščite in »silnici« vedno uspešno omejevali in pogasili požar.

Dopolnilne je letalsko ministrstvo objavilo zaključni komuniké o žrtvah teh letalskih napadov, v katerem pravi, da je bilo na področju Londona ubitih okrog 400 ljudi in nevarno ranjenih 1300 do 1400. Večraj je bilo uničenih skupno 88 nemških letal ter 22 angleških, a se je s poslednjih 8 pilotov rešilo. 72 nemških letal so sestrelila angleška lovka letala. 12 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo. 4 nadaljina pa so se zapletla med zaporne balone in nato tresčila na tla.

Po informacijah agencije United Press je nekaj bomb udarilo tudi v sredo mesta. V notranjem mestu je nastal velik požar, v južnem predelu Londona sta bili zažeti 2 šoli. Mnogo ljudi je ostalo brez strehe, a že davi so vsem preskrbeli zasilna stanovanja. Bombe so v vzhodnem delu Londona razdelele več živiliških skladišč, na desnem bregu Temze je bilo uničeno skladišče »urovin«. Neodolko dalje so bombe zažgale velike bencinske tanke, ki so davi še soreli.

V celoti se je nad Londonom pojavilo od snoči do davi najmanj 500 nemških bombnikov v pet valovih. Angleška letala so si mnogo prizadevala, da bi sovražnika zadržala. Poljska eskadrila je snoči navalila na manjšo formacijo nasprotnika ter sestrelila vzdušje Temze 8 bombnikov tipa »Dornier« iz 3 lovka letala, ostala pa pregnala preko Kanala.

Civilna letalska zašita in gasilci so se v pretekli noči nadvse izkazali. Gasilci so vztrajali pri svojem delu tudi sredi novih letalskih napadov. Mnogi izmed njih so bili ranjeni. Oddelki protiletalske zaščite so reševali ljudi izpod ruševin in odvažali ranjence v bolnišnice. Se en tak napad, na bodo bolnišnice prenapoljene.

Splošno ugotavljajo tukašnji letalski krogi, da je bil poslednji veliki napad na London izredno resen, da je napravil ogromno škodo na privatnih in industrijskih objektih, da pa v vojaškem pogledu nikakor ni bil katastrofalen.

Dopolnilne je v Londonu vladal mir. Vse mesto je spalo in si oddahnilo od silne živčne napetosti pretekle noči. Ze kmalu po 12. pa je bilo mesto znova alarmirano, toda tokrat je alarm trajal le 52 minut. Ob 14. je bil objavljen komuniké, ki pravi, da so angleške letalske sile zaustavile in prepovzele nasprotnika, se preden mu je uspelo prodrati do prestolnice. Več nemških letal je bilo sestreljenih.

Bomba v zaklonišču

London, 8. septembra. AA. (Reuter). Ob priliki bombardiranja nemških letal je padla neka bomba skozí cev za zračenje v nekem zaklonišču zahodnega dela Londona. V zaklonišču je bilo 1000 oseb. Bomba je ubila 14 oseb, 40 pa jih je ranila. Prvo pomoč so nudili ranjenecem člani pasivne obrambe, nato pa je hitro prišlo devet zdravnikov čeprav so okrog padale bombe.

Včerašnji popoldanski napadi

London, 8. sept. br. (Reuter). V opoldanskem urah so nemška letala znova skušala prodrati nad Anglijo. Do Londona jim ni uspelo prodrati, pač pa je večje število letal bombardiralo razne kraje v Kentu. K sreči so bombe padale na nezaseden teren. Zadetih je bilo tudi nekaj kmečkih hiš in železniška postaja. Tudi neka cesta je bila blokirana. Ranjenih je bilo več ljudi, en civilist pa je bil ubit. Protiletalsko topništvo je sestrelilo 3 nemška letala, angleški lovci pa nadaljnjih 4. Sestreljena so bila 3 angleška letala, iz enega se je pilot rešil.

Angleške letalske akcije v Nemčiji

London, 8. sept. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala v noči na soboto napadla razne vojaške objekte v Nemčiji, Nizozemski, Belgiji in severni Franciji. Med drugim so angleški bombniki bombardirali neko električno centralo, bencinska skladišča in železniške objekte na ozemlju Berlina. Napadeni so bili tudi mnogi drugi železniški objekti in letališča, tako v Mannheimu v Nemčiji.

V Franciji so bili napadeni vojaški objekti pri Calaisu in Dunkerqueu.

Dve angleški letali se je vseh teh poletov nista vrnila. Letala vojne mornarice so bombardirala pristanišče v Boulogneu. Povzročena je bila znatna škoda. Vrženih je bilo 5 ton bomb, ki so popolnoma uničile glavni bazen. Vsa mornariška letala so se vrnila s tega napada.

Odlično uspel praznik sokolstva v Zagorju

Na odkritju spomenika Viteškega kralja in proslavi zlatega jubileja se je zbralo blizu 3000 gostov

Zagorje, 8. septembra

Zagorski Sokol in z njim vsa zagorska dolina si moreta šteti v ponos in zadoščenje, da se je kljub velesojmu in tolikim drugim prireditvam zgrnila k proslavi zlatega jubileja zagorskega Sokola in odkritja spomenika Viteškemu kralju tolikšna množica, kakršne naš črni zagorski revir pač morda še nikoli ni imel v svoji sredi. Kratko rečeno: prišlo je k slavlju blizu 3.000 gostov. Tolikšna udeležba je ob krasnem vremenu in od dobri organizaciji prireditve pripomogla, da je bilo razpoloženje ves čas slavnostno in zares prijetno.

Ze v soboto zvečer je lepo uspela telovadna akademija kot uvod v slavnost. Nadalje je bilo posebno lepo zanimanje za sokolsko razstavo. Akademija je napolnila prostorno dvorano v Sokolskem domu z galerijo v. ed. Spored je obsegel enajst točk in sicer jedrnat slavnostne govore, deklaracije, petje, telovadbo, oris zgodovine zagorskega Sokola in alegorijo, ki je navdušila vse prisotne. Za zaključek je bila prisega kralju in je ta slavnostni prizor zapustil nepozaben vtis.

Poklonitev pokojnim članom in sprevid

Davi ob 7. se je pripadništvo zagorskega Sokola podalo na pokopališče, da počasti pokojne člane. Položili so lepe vence. Igrala je žalostinke rudarska godba iz Zagorja. Sokolstvo in mnogo ostalega prebivalstva se je nato podalo na kolodvor k sprejemu Sokolov in ostalih gostov, ki so se pripeljali z obeh strani. Svidenje je bilo res bratsko prisrčno. Razvil se je izpred okrašene postaje krasen sprevid. Sprevid je jezдила sokolska konjenica, strumno je za njo stopala častna četa 39. pešpolka, prapori, dolge čete sokolstva z zastopnikom Nj. Vel. kralja g. podpolkovnikom Stefanovicem. Nad 500 gostov je sledilo Sokolicam in naraščaju. Pri sprevidu sta igrali godbi iz Zagorja in Trbovelj.

Številni predstavniki

Ob 11. uri je bila pred Sokolskim domom zbrana velika množica občinstva. Zastopane so bile številne korporacije in društva. Pričela se je slovesnost, ki so ji poleg kraljevega odposlanca prisostvovali sredi načelnik iz Laškega, domači župan, predsednik ZKD iz Ljubljane ravnatelj Jeran, ravnatelj dr. Dolar v zastopstvu osrednje CMD, častni načelnik Ljubljanskega Sokola brat dr. Murnik, zastopniki celjske in ljubljanske sokolske župe, ustanovitelj zagorskega Sokola dr. Josip Cerin, odposlanstvo ruskih Sokolov, kakor tudi zastopniki slovenskih fantov. Prisostvoval je novi zagorski dekan z enim izmed gospodarjev kaplanov. Rudnik je zastopal obratovodja inž. Burger, nadalje smo opazili delegacije dobrovoljcev, Edinstva, gasilcev, Zbora, Kola jugoslovenskih

sester, bojnikov, NSZ iz nekaterih večjih krajev, JSZ iz Zagorja, SK Zagorje, železničarje, ki so že večeraj lepo okrasili postajo, med sokolstvom pa zlasti lepo število pripadnikov iz Zagorja, Trbovelj in Litije, nadalje iz vseh ljubljanskih društev z župnim načelnikom br. Stanetom Pircem na čelu. Ze vse te navedbe pričajo, kako pestra je bila družba in kolikšno zanimanje je bilo za zagorsko svečanost.

Kraljev odposlanec odkrije spomenik

Slavnostne besede je izpregovoril brat Košmerl, ki je orisal zgodovino zagorskega Sokola, njegove borbe in prizadevanja ter krono njegovega dela: spomenik Viteškega kralja, umetniški kras pročelja Sokolskega doma, umetno Borisa Kalina. Na starostovo prošnjo je podpolk. Stefanović v imenu Nj. Vel. kralja Petra in vsega kraljevskega doma odkril spomenik in ga izročil Sokolu v varstvo. Bili so to nadvse svečani trenutki. Častna četa vojske je oddala salvo. Združeni pevci pod vodstvom g. Korošca so ubrano zapeli bodrino pesem »Slovan na dan«. Takoj nato je br. starosta Kolenc prevzel spomenik v svoje varstvo in se je prisrčno zahvalil vsem darovalcem. Številni zastopniki so nato po vrsti polagali krasne vence. Za svečani zaključek je sledil mimo odkritega spomenika defile vojske in vseh društev. Sprevid je bil deležen viharnih ovacij, prav posebno toplo pa so bili pozdravljeni stari sokolski borci, vsi pomlajeni od krasnega dne. Povorko je zlasti povzdignilo 25 krasnih sokolskih in drugih praporov, med njimi nekaterih častitljivih starin.

Točno popoldne je bila svečanost odkritja zaključena, in je sledil pred rudniško restavracijo koncert zagorske rudniške godbe, na sokolskem telovadišču pa je koncertirala godba trboveljskih Sokolov.

Lepo uspel nastop

Za prehrano gostov so zagorski Sokoli dobro poskrbeli. Ob 15. uri so se množice zbrale na telovadišču k javnemu nastopu. Za uvod je bila prvič igrana dr. Cerinova nova učarna koračnica »Za dom in rod«, poveljena zagorskemu Sokolu za 50letnico. Sledil je pozdrav državni zastavi. Slavnostni govor je imel brat starosta Lojze Kolenc, ki je žel mogoče odobravanja. Sledile so proste vaje moške in ženske dece, nato ženskega naraščaja, orodna telovadba in igre zagorskega društva, proste vaje članov, orodna telovadba, proste vaje članice, proste vaje moškega naraščaja in pozdrav državni zastavi. Vojaška četa je izvajala nekatere zanimive borbene igre in žela nepopisne ovacije. Vsi oddelki so res zaslužili priznanje. Po nastopu se je razvila narodna veselica ob sodelovanju obeh godb. Ne dvomimo, da so številni gostje odnesli iz Zagorja najlepše vtise.

Vojna v Sredozemlju

Letalski boji nad Gibraltarjem in Malto — Angleški letalski napad na Buno v Keniji

Rim, 8. sept. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je davi objavilo naslednje 93. službeno vojno poročilo:

Naša podmornica je potopila angleško patrolno vojno ladjo v bližini gibraltarske ožine. Naši bombniki, ki so jih spremljala lovka letala, so napadli arzenal na Malti. Bombe so povzročile več požarov in razdelele vrsto objektov. Zadet je bila v pristanišču tudi sovražna podmornica. Sovražna letala, ki so napadla naše formacije, so bila z ognjem naših bombnikov odbita ter so jih nato zasledovala naša lovka letala. Sovražnik je pri tem izgubil dva aparata, eden je padel na obalo in se je že v zraku vnel, drugi je treščil v morje. Verjetno je, da je bilo sestreljeno še tretje letalo. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča. Nekaj letalcev je bilo ranjenih.

Na Rdečem morju so naša letala napadla sovražni konvoj. Bombe so zadele neko trgovsko ladjo in jo močno poškodovale, da jo je morala posadka zapustiti. Druga formacija bombnikov je napadla luko Aden in v borbi sestrelila sovražno lovsko letalo. Na naši strani ni bilo izgub. Sovražna letala so bombardirala Buno in

s strojniciami obstreljevala naše vojaštvo. En dubat je bil ranjen.

Nekje v Italiji, 8. sept. AA. (Stefani). Vrhovno poveljstvo je izdalo poročilo, ki pravi, da razsaja na morju že tri dni huda burja in da je italijansko brodogojstvo iskalo povsod angleško brodogoj. Pri tem iskanju je naletelo na ladjo »Flotz« pri otoku Candia. Sovražna ladja je hitro odplula v južni smeri in ker se je bližala noč, do borbo ni prišlo. Kljub hudi burji so italijanske ladje še naprej iskale sovražne ladje. Angleške ladje so se umaknile proti jugu in niso hotele stopiti v borbo.

Angleško poročilo

London, 8. sept. br. (UP). Poveljstvo angleškega letalstva na Blížnjem vzhodu, je objavilo poročilo, v katerem pravi, da so angleška letala bombardirala železniško progó Džibuti-Adis Abeba. Angleški bombniki so razdejali 4 železniške mostove preko reke Havaš. Ker so mostovi zgrajeni zelo daleč od sicerne naselbine, bo njihova obnova zelo zamudna, tako da bo trajalo precej časa, preden se bo mogel obnoviti redni promet na progí.

Letalske napade vodi osebno maršal Göring

Nemška vojna poročila — Göring v severni Franciji — Toča bomb vseh kalibrov

Berlin, 8. sept. br. Nemško vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Napadi naših letalskih sil proti vojnogospodarskim važnim objektom v Londonu, ki so se pričeli v noči od 6. na 7. septembra, so se tudi 7. t. m. in v noči na 8. septembra nadaljevali z močnimi silami in uporabo najtežjih bomb. Ti napadi so povzročila za nočne napade na stanovanjske okraje in druge nevojaške cilje v Nemčiji, ki so bili začetki od angleške strani in ki so se zadnje tedne še povečali. Državni maršal je osebno vodil operacije iz severne Francije. V nepretrgani vrsti je padlo doslej nad milijon bomb vseh kalibrov na pristanišča in industrijsko področje ob Temzi. Zadet je bilo pristaniške naprave, trgovske ladje, dokki, skladišča, hidrocetrane in pinarne, kakor tudi arzenali, tovarne in prometne naprave ter delno z najtežjimi eksplozijami uničene. V okolici dokov razsajajo veliki požari. V silovitih bojnih sunkih so si lovka letala napravila v zračnih bitkah presto pot nad London. Nadaljnji letalski napadi so bili naperjeni proti velikim petrolejskim skladiščem in ladjedelnicam ob Temzi, v Thameshavenu, proti tvornicam razstreljiv v Chathamu in letališču v Hallingu. Razen tega so napadla bojna letala industrijske in pristaniške cilje v Liverpoolu, Manchesteru, Birminghamu, Pardingu, Bristolu, Southamptonu, Portsmouthu, Portlandu in 10 nadaljnjih krajih.

Nasprotnik je zopet le ponoči vdrl nad Nemčijo. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode. Drugi del angleških bojnih letal je skušal poleteti v pretekli noči proti Berlinu, bil pa je s koncentrirano obrambo na zapadu Nemčiji. En val se je obrnil proti zapadni Nemčiji ter so odvrkla letala posamezne bombe, ki pa niso povzročile nobene škode

Kralj Karol v Švici

Včeraj popoldne je prispel bivši rumunski vladar s posebnim vlakom preko Italije na švicarsko mejo

Bern, 8. sept. s. (Ass. Press) Posebni vlak s bivšim rumunskim kraljem Karolom je došel na švicarsko obmejno postajo ob 16.40 popoldne. Z vlakom je prispel poleg kralja tudi 29 oseb spremstva.

Curih, 8. sept. A.A. (Reuter) Šef protokola švicarskega zunanjega ministrstva je sinoči zapustil Bern in odpotoval v Lugano. Menijo, da je odpotoval naproti bivšemu rumunskemu kralju.

Curih, 8. sept. p. Po še nepotrjenih vesteh se bo bivši rumunski kralj Karol nastanil v Montreuxu.

Na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 8. septembra. A. Posebni vlak bivšega rumunskega kralja Karola je davi ob 6.15 prispel v Ljubljano. Vlak je imel zastrta okna in se ni na postaji v Ljubljani nihče v vlakom pokazal. Po parminutnem postanku je posebni vlak odšel dalje proti Trstu.

Položaj v Rumuniji

Bukarešta, 8. septembra. p. V rumunskih političnih krogih so mnenja da še ne bo prišlo do defenitivne sestave vlade, dokler se ne bodo vrnilo v Rumunijo nekateri člani Železne garde, ki žive sedaj v Nemčiji kot politični begunci, in dokler ne bo izročeno Madžarski in Bolgariji ozemlje, ki ga je morala Rumunija odstopiti. Medtem bo general Antonescu stopil v stike z vplivnejšimi politikami, ki naj bi podpirali novo vlado. Ker je bilo zopet dovoljeno poslovanje strank, je predsednik narodne liberalne stranke Konstantin Bratianu izdal proglas na narod, v katerem pravi, da bo podpiral vlado generala Antonesca. Enak proglas bo izdala tudi narodna kmečka stranka Julija Mania.

Iskanje krivcev

Bukarešta, 8. septembra. A.A. (Rador). General Antonescu je izdal proglas v katerem pravi, da bo poklical na odgovor osebe, ki so krive, da je Rumunija zabredla v siromastvo in ponižanje ter da je izgubila toliko ozemlja.

Bukarešta, 8. septembra. p. Močni oboževalci Železne garde so zasedli vsa letališča v Rumuniji ter kontrolirajo potne liste vseh ljudi, pri čemer preprečujejo odhod kakorkoli sumljivih oseb v tujino. Enako nadzorstvo izvršujejo tudi na železnicih. Po nekaterih vesteh je bilo aretiranih okrog 50 bivših politikov, med njimi tudi bivši predsednik vlade Tatarescu. Vlada je odpoklicala svoja poslanika Franasoviča v Franciji in Gafenca v Moskvi.

Veselje v Bolgariji

Velike manifestacije v Sofiji — Ovacije kralju Zahvala Mussoliniju in Hitlerju

Sofija, 8. sept. br. (Stefani) Sofija, kakor tudi vsi drugi večji kraji so že od včeraj vsi v zastavah. V Sofiji je izvešenih tudi mnogo italijanskih in nemških zastav. V saborni cerkvi je bila danes dopoldne svečana zahvalna služba božja, ki so se je udeležili poleg drugih tudi kralj Boris, kraljica Jovana, knez Ciril in kneginja Evdoksija, nadalje člani vlade, poslanci Nemčije, Italije in Madžarske ter drugi predstavniki. Po službi božji se je kralj dolgo časa razgovarjal s poslanikoma obeh velesil.

Velika množica ljudstva je prirejala vladarju navdušene ovacije. V povorki je odkaralaka pred dvor, kjer so se manifestacije nadaljevale. Kraljeva rodbina se je v oken dvorne palače ponovno zahvalila ljudstvu za ovacije. Množice so se zbirale tudi pred italijanskim in nemškim poslanštvom ter prirejale ovacije Mussoliniju in Hitlerju.

Bolgarski tisk objavlja danes na uvodnih mestih in čez prve strani komentarje in poročila o sporazumu v Crajovi. V svojih uvodnikih listi vsi po vrsti izražajo zahvalo Hitlerju in Mussoliniju, da sta omogočila za Bolgare pravično rešitev dobruškega vprašanja.

»Zora« poudarja, da je bolgarski narod mnogo dolžan državnikom ozi, ker je bil doslej med najbolj zapostavljenimi naro-

Japonci dobe oporišče v Indokini

Pred sporazumom med francoskimi in japonskimi oblastmi

Hongkong, 8. sept. s. (Reuter). Po tukajšnjih informacijah, ki pa še niso uradno potrjene, je bil med francoskimi in japonskimi predstavnikmi dosežen sporazum glede Indokine. Na podlagi sporazuma dobe Japonci v Haifongu pravico za oporišča za japonsko vojsko. Nadalje smejo Japonci prevažati svoje vojaštvo preko Indokine v kitajsko ozemlje, ki je pod vlado v Čungkingu. Japonsko vojaštvo se sme poslužiti izključno samo železniške proge v to svrhu in se od proge ne sme oddaljiti. Francoski baje niso dovolili Japoncem letalskih oporišč.

Vichy, 8. sept. s. (Ass. Press). Poluradno francosko poročilo javlja, da se direktno pogajanja med vlado v Vichyju in japonsko vlado nadaljujejo v prisrčnem ozračju. Istocasnno potekajo zadovoljivo tudi pogajanja med lokalnimi francoskimi oblastmi v Indokini in med japonskim nadzornim odborom za Indokino.

Ameriško-angliško sodelovanje na Pacifiku

Washington, 8. sept. j. (A. R.) Ameriški zunanji minister Hull je izjavil zastopnikom tiska, da ni vlada Zedinjenih držav doslej iz Tokija prejela še nikakega odgovora na svoje opozorilo, da želi, da se v francoski Indokini in nizozemski Vzhodni Indiji še nadalje ohrani status quo. V ameriških političnih krogih pripominjajo k tej izjavi zunanjega ministra Hulla, da obkosta med Zedinjenimi državami in Ja-

Mirno okupiranje Sedmograške

Budimpešta, 8. sept. br. (Stefani). Madžarski kakor tudi rumunski generalni štab sta davi objavila, da se je včeraj nadaljevala madžarska okupacija tretjega predela severne Transilvanije. Evakuacija rumunskih čet, in vkorakanje madžarskih sta potekla brez incidenta. Madžarski komuniste pravi, da je ljudstvo Madžare povsod navdušeno sprejemalo.

Budimpešta, 8. sept. A.A. (MTI). Madžarska dobi po sporazumu 1840 km železniških prog normalnega tira in 400 km prog ozkega tira.

Budimpešta, 8. sept. A.A. (MTI). Politični krogi v Budimpešti so z zadovoljstvom sprejeli na znanje, da je rumunski tisk prenehal napadati Madžarsko in našel primeren ton v skladu z namerami novega predsednika rumunske vlade. Madžarski tisk je že davno poudarjal, da je pisanje listov eden izmed glavnih pogojev za dobre sosedne odnose. V tem pogledu pa se ni sodelovalo. Sedaj je upanje, da bo imel poziv Antonesca ugoden uspeh. Kar se tiče manifestacij proti Madžarski v nekaterih rumunskih mestih, smatrajo v Budimpešti, da so vesti o njih pretrane in da ni nameravan noben diplomatski korak.

Madžarske obljube sedmograškim Rumunom

Budimpešta, 8. sept. br. »Pester Lloyd« razpravlja danes o madžarskem kulturnem in gospodarskem programu v Transilvaniji. List poudarja, da bodo oblasti kmetom priznale njihove pravice, pridobljene na osnovi rumunske agrarne reforme. Spoštovale bodo njihove narodnostne posebnosti in ukrenile vse, da bo mogoče ustvariti nove dobre odnose z Rumunijo.

Kako so nastale vesti o nemških četah na Madžarskem

Budimpešta, 8. sept. A.A. (Stefani) V zvezi z glasovi, po katerih so baje nemške čete korakale skozi Madžarsko proti Rumuniji, objavljajo uradno, da gre v tem primeru za nekatere nemške funkcionarje, ki ji mje madžarska vlada dovolila prehod, da bi se olajšala preselitev Nemcev iz Besarabije. Poleg tega je dovolila nemškim funkcionarjem nekaterih organizacij narodnosocialistične stranke, da v gotovih mestih urede prehrano Nemcev, ki potujejo iz Besarabije v Nemčijo. Ti funkcionarji smejo nositi uniforme.

Nemci o pogreškah odstopivšega kralja

Berlin, 8. sept. j. (TOP). Na petkovi konferenci zastopnikov tiska v Berlinu je bilo na razna vprašanja glede odstopitve rumunskega kralja Karola z nemške strani objavljeno naslednje:

»V odstopitvi kralja Karola vidimo zaključek povesem karakteristične politike, ki je bila tesno povezana z načeli zunanje politike Francije in Anglije. Kralj Karol se je ves čas svojega vladanja v svoji zunanji politiki, za katero je bil na podlagi ustavnih določb v prvi vrsti odgovoren, naslanjal na angleško politiko v Evropi in se je v tej politiki posluževal tudi vseh sredstev, ki sta jih Francija in Anglija pripravili za ohranitev svojega položaja na jugovzhodu. To politiko je Karol vodil tudi proti Nemčiji. Rumunski kralj ni razumel pojavov zadnjih let in se ni ravnal po novo nastalih političnih realnostih. Na podlagi nekaterih dogodkov v zadnjem času, v prvi vrsti glede na dejstvo, da je bila Francija poražena in da je bil izločen angleški vpliv v Evropi, je kralj Karol sicer v zadnjem času poizkušal politiko Rumunije do neke mere preusmeriti, toda ti poizkusi so imeli bolj značaj nujnosti kot pa značaj prepričanja. Osnove in osebni stebri politike kralja Karola so znani. Karol ni le prevzel dediščine gospoda Titulesca, marveč je njegovo politiko tudi nadaljeval. Ako je moral potem nositi posledice te politike — formalno jih je tudi nosil, potem je bil to pač le logični zaključek njegove politike, ki je doživela popoln zlom.

Mnenja smo, da se bo posrečilo poizkus novega ministrskega predsednika ter njegovih sodelavcev iz nacionalističnih krogov da se da rumunski državi nova oblika in rumunskemu narodu način javnega življenja, ki bosta v skladu z novimi prilikami v Evropi. Rumunski narod je spričo zadnjih zgodovinskih dogodkov pač jasno izprevidel, da je bila politika, ki jo je vodil bivši rumunski kralj, politika propada ter da je bila nujna potreba, da se je kralj umaknil in prepustil mesto novim silam, ki bodo odslej vodile državo.«

Smrtna nesreča paragvajskega predsednika

Asuncion, 8. sept. br. Tu se je snoči pripetila letalska katastrofa, katere žrtev sta postala predsednik paragvajske republike Estegaribia in njegova soproga. Vračala sta se iz Ville Rite, v Asuncionu pa sta tik pred pristankom odpovedala letalu oba motorja in je letalo tresčilo na tla. Razen nekega letalca, so se vsi, kar jih je bilo v letalu, ubili.

Potopljena nemška transportna parnika

London, 8. septembra. br. (Reuter). Admiraliteta je objavila komunikce, v katerem pravi, da so angleški hidroplani na Severnem morju napadli in uspešno bombardirali dva nemška transportna parnika. Prvi parnik je bil zadet od več bomb in se je potopil, drugi pa je bil tako hudo poškodovan, da ga je morala posadka zapustiti. Ko so se letala odaljvala, so opazili, kako se je ladja močno nagnila.

Nove nemške bombe

New York, 8. sept. br. (CBS). Po informacijah agencije United Press so pričeli Nemci sedaj uporabljati pri letalskih napadih na Anglijo nove vrste bomb, ki nimajo jeklenega marveč cementni plašč. Bombe so se spričo tega zelo pocenile, njihov učinek pa ni tako močan, kakor pri bombah z jeklenim tulcem. Angleži sicer še niso našli nobene take cele bombe, pač pa je v pretekli noči, ko so nemška letala bombardirala vzdolž angleške obale, po vsaki eksploziji bomb, ki so vse tresčile v vodo, priletelo na ladje več večjih in manjših koscev cementa.

Letalska nesreča generala Weyganda

Vichy, 8. sept. j. (Havas). Na inspekciskem potovanju se je generalu Weygandu primerila letalska nesreča, ki pa k sreči ni imela hujših posledic. General Weygand je bil namenjen v Limoges. Približno kilometer pred tamkajšnjim letališčem se je letalo iznenada iz nepojasnjenih vzrokov zrušilo v neki gozd. General Weygand je pri nesreči odnesel le praske po obrazu in lažje poškodbe po zgornjem životu. General si je lahko sam pomagala izpod ruševin letala. Tudi njegovi trje spremljevalci so odnesli samo lažje poškodbe.

Amerika se pripravlja

Novi letniki vojnih obveznikov — Velike vaje vojne mornarice na Tihem oceanu

Washington 8. septembra br. Reprezentantna zbornica je v petek zvečer odobrila s 208 glasovi proti 200 dodatke k zakonskemu predlogu o uvedbi splošne vojaške obveznosti, po katerem se vpisovanje obveznikov odgodi za mesec dni, da se omogočijo prej nove ponudbe za prostovoljni vpis v vojsko. Predlog zakona tudi določa, da se gornja starostna meja vojaških obveznikov podaljša od 31. do 45. leta starosti. Zakonski predlog bo te dni predložen v odobritve senatu.

New York, 8. sept. s. (Reuter) Na krovu ameriškega bombnika je dospel včeraj iz San Franciscu v Honolulu na Havajskem otočju mornariški minister Frank Knox. V kratkem se prično v Tihem oceanu v bližini Havajskega otočja veliki manevri vojne mornarice Zedinjenih držav. Knox bo manevrom osebno prisostvoval.

Oporišča na angleških otokih za vse ameriške republike

Washington, 8. septembra s. (Ass. Press). Zunanji minister Hull je izjavil včeraj popoldne, da bodo oporišča, ki so jih Zedinjene države pridobile od Anglije o zapadni polobli, na razpolago vsem ameriškim republikam za skupno uporabo v svho skupne obrambe zapadne polobe. Vse vlade ameriških držav so bile od diplomatskih zastopnikov Zedinjenih držav ob-

Časten rekord velesejma

Včeraj na praznik je bil še osmi dan lepega sončnega vremena in osmi dan velesejskega vrvenja, veselja, ogledovanja in kupovanja. Če je res, da sedaj denar išče blago, ga je prav gotovo iskal ves čas jesenske razstave, zlasti včeraj, ko so bili številni razstavljalci v resni zadregi, kam z naročili, ko so po večini razprodali že večkrat nadoknadeno razstavno blago.

Prazniški obisk ni veljal morda le peštrim sejemskim zanimivostim, bilo je tudi posiljanje od starega sejmšišča, ki je služilo svojem namenu 20 let. Sejmšišče se bo do prihodnje pomladi prelevilo in ljubljanski velesejma nas bo leta 1941 pozdravil v novi obleki, v novih razstavnih zgradbah.

Lepo uspelo tekmovalje harmonikarjev

Včeraj je bilo na velesejmu tradicionalno tekmovalje harmonikarjev, ki je privabilo ob blizu in daleč veliko število tekmovalcev in poslušalcev.

Po celodnevni tekmi, katere se je udeležilo 110 tekmovalcev-harmonikarjev vseh kategorij, je razglasil sodni svetnik dr. Gustav Leitgeb ob 18.30 izid tekme, poudarjajoč, da je strokovna komisija pri letošnjem tekmovalju predvsem ugotovila izredno velik napredek mladine, medtem ko so starejši ostali z nekaj izjemami na lankoletni višini. Rezultati v posameznih kategorijah so bili naslednji:

V diatonični lažji kategoriji: I. nagrada zlata kolajna Nikoleti Ivan iz Vrhnike, II. srebrna kolajna Štrus Lojze iz Grosuplja, III. srebrna kol. Štamcar Milan iz Ljubljane, IV. bronasta kol. Steban Franc iz Zagorja, V. bronasta kol. Magister Milan iz Spodnjih Gamelj.

V diatonični težji kategoriji: I. nagrada zlata kolajna Podobnikar Ivan z Brezji, II. srebrna kol. Steban Alojz iz Zagorja, III. srebrna kol. Sušnik Franc iz Viča, IV. bronasta kol. Magister Ivan iz Spodnjih Gamelj.

V kromatični lažji kategoriji: I. nagrada zlata kolajna Goričan Josip iz Tržiča,

Slovenska umetniška razstava v Zagrebu

Zagreb, 8. sept. o. V domu likovnih umetnosti na trgu kralja Petra sta bili dopoldne svečano otvorjeni razstavi slovenskih neodvisnih umetnikov in beograjskih mladih slikarjev. Pri svečanostih je bana zastopal načelnik oddelka za umetnost in književnost pri banki oblasti Rudolf Matz, društvo hrvaških slikarjev Joža Kijaković, Penklub dr. Branimir Livičić, hrvaško narodno gledališče intendant arh. Freudenberg. Prisotnih je bilo večje število hrvaških likovnih umetnikov in književnikov ter zastopnikov raznih kulturnih društev in ustanov. Ob otvoritvi razstave slovenskih neodvisnih umetnikov je govoril Stane Kregar, ki je z nekaj izbranimi besedami pozdravil prisotne. Nato je dr. Bratko Kreft v izčrpnem govoru obeležil pomen in naloge umetnosti v sedanjih težkih časih ter prikazal sodobno slovensko likovno umetnost. Prof. Matz se je v svojem govoru laskavo izrazil o pobudi slovenskih umetnikov in otvoril razstavo. Nato je bila v I. nadstropju doma otvorjena razstava 10 beograjskih mladih slikarjev.

Jubilej organizacije grafičnih delavcev

Zagreb, 8. sept. o. Danes je bila zaključena proslava 70letnice Zveze grafičnih delavcev, ki je trajala cel teden. V veliki koncertni dvorani delavske zbornice je bil snoči navdse lepo uspel koncert, ki mu je prisostvovalo okrog 4000 ljudi. Nastopili so pevski zbor »Sloga«, zbor mandolinistov in kitaristov, godbeni kvartet iz Ljubljane in zbor »Jedinstva« iz Beograda. Dopoldne je bila prav tam svečana akademija. Ko je predsednik zagrebske organizacije Pistotnik pozdravil delegate iz vse države, so govorili zastopniki večjih grafičnih organizacij, med njimi tudi g. Lojze Erjavec iz Ljubljane, ki je izrazil solidarnost ljubljanskih grafičnih delavcev z ostalimi v državi in v imenu ljubljanske organizacije poklonil zagrebski umetniško izdelano simbolično figuro.

Pogajanja za uvoz bombažnega prediva iz Italije

Benetke, 8. sept. p. V Benetkah trajajo že več dni pogajanja med našo in italijansko delegacijo o dobavi bombažnega prediva. Pogajanja se ugodno razvijajo ter pričakujejo, da bodo v kratkem končana.

II. srebrna kol. Bizjak Ivan iz Zagorja o/S, III. srebrna kol. Modec Stanislav iz Rakeka, IV. bronasta kol. Magušar Saša iz Ljubljane, V. bronasta kol. Kožel Darčko iz Celja, VI. bronasta kol. Močivnik Radiko iz Maribora.

V kromatični težji kategoriji: I. nagrada zlata kolajna Lokosek Vili iz Stor, II. srebrna kol. Schmidt Rudi iz Brezje, III. bronasta kol. Josip Feld iz Osijek, IV. bronasta kol. Papler Albert iz Ljubljane.

V mladinski skupini: I. nagrada zlata kolajna in ročna torbica Sič Mita iz Ljubljane, II. srebrna kol. in kovčeg Gruden Ida iz Ljubljane, III. srebrna kol. in denarnica Kiršner Majdka iz Jesenic, IV. srebrna kol. in nahrbtnik Tausel Ivan iz Lok, V. bronasta kol. in milo Jeršinovič Helena iz Vrhnike, VI. bronasta kol. in skrinjico Kržišnik Ludovik iz Rajhenburga, VII. bronasta kol. in skavtski nož Gruden Vinko iz Ljubljane, VIII. bronasta kol. in skavtski nož Kren Boris iz Jesenic, IX. bronasta kol. in stojalo za sliko Kajfež Tonček iz Ljubljane.

V otroški skupini: I. nagrada zlata kolajna in aktovka Barle Zlatko iz Zagreba, II. srebrna kol. in kovčeg Ahačič Vital iz Tržiča, III. srebrna kol. in denarnica Jazbec Blankica iz Zagreba, IV. srebrna kol. in nahrbtnik Gradšek Janko iz Zaloga, V. bronasta kol. in nahrtnik Goričan Franc iz Tržiča, VI. bronasta kol. in nahrtnik Cenček Niko z Jesenic, VII. bronasta kol. in harvasti svinčniki Martinek Ida iz Ljubljane, VIII. bronasta kol. in harvasti svinčniki Šilbar Janez iz Dol. Toplice, IX. bronasta kol. in čokoladne bonbone Pate Olga iz Ljubljane, X. bronasta kol. in harvasti svinčniki Grossmann Zvonko iz Mute.

V skupini ansamblov: I. nagrada zlata kolajna Podobnikar Ivan iz Brezji in Jurman Jože iz Ljubljane, II. srebrna kol. »Močivnik« Šramel kvintet z Vrhnike, III. srebrna kol. Šmarski šramel kvintet iz Sevnice, IV. bronasta kol. Tercet Goričan Josip, Ahačič Rudolf in Ahačič Franc iz Tržiča, V. bronasta kol. duet Goričan Franc in Ahačič Vital iz Tržiča.

Seja sokolskega vodstva

Beograd, 8. sept. p. Vodstvo saveza SKJ je danes končalo svoje zasedanje. Sprejelo je več potrebnih sklepov in tudi daljšo resolucijo.

Priprave za gospodarska pogajanja z Nemčijo

Beograd, 8. sept. p. Jutri se bodo pričela v direkciji za zunanjo trgovino posvetovanja z zastopniki naših gospodarskih ustanov iz vse države, da se določijo smernice za bližnja trgovinska pogajanja z Nemčijo. Posvetovanjem bodo prisostvovali tudi zastopniki vseh zainteresiranih ministrstev.

Praznik veletrgovca

Miloša Oseta v Mariboru

Danes praznuje veletrgovec Miloš Oset v Mariboru svoj 50. rojstni dan. Doma je v St. Juriju pri Celju. Tik pred vojno je postal samostojen trgovec na Muti, kamor je bil poverjen od CMD kot zaveden narodnjak. Tu je bil ob prevratu tudi gerent in predsednik krajevnega Narodnega sveta. L. 1920. se je preselil v Maribor, kjer je prevzel trdiko Ziegler. S tem je prešel od podrobne v kolonialno veletrgovino. Trdika je po opremi in higijenskih skladiščih ena najmodernejših v državi, po obsegu pa spada med največje v Jugoslaviji. Njen trgovski obrat je osredotočen na Slovenijo, preko nje pa je vpeljan po vsej Jugoslaviji.

Bistveni narodno gospodarski pomen podjetja je v osamosvojitvi iz posredovalne tuje trgovine in v nepeljavi neposrednih trgovskih stikov in zveze s sosednimi evropskimi in prekomorskimi deželami.

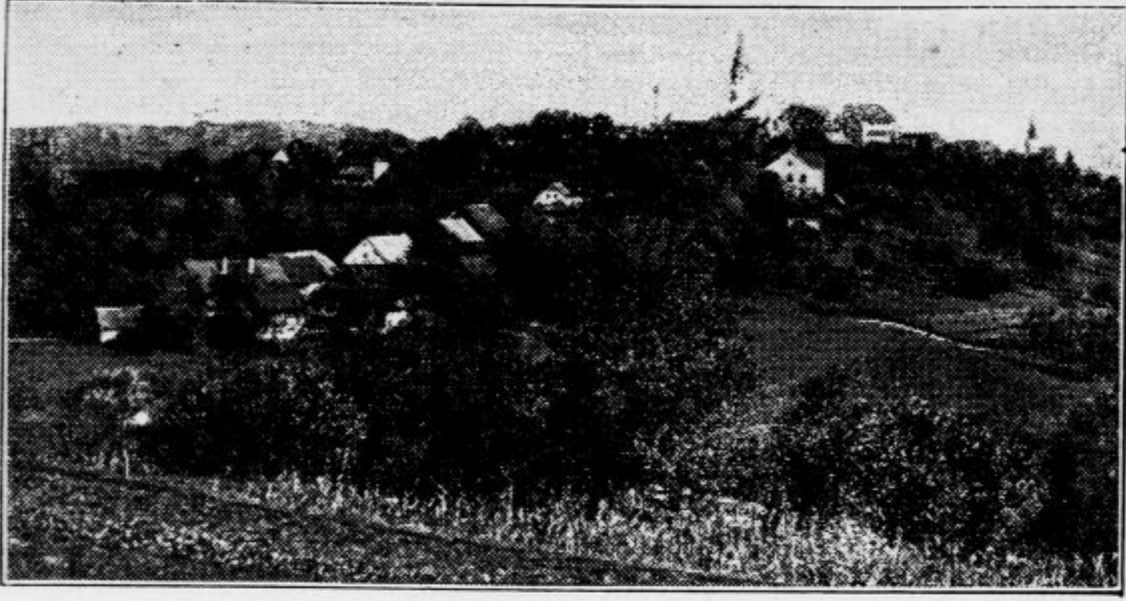
Slavljenec se narodno gospodarsko udeležuje prav na široko. Od leta 1937 je predsednik Zdrženja trgovcev za mesto Maribor, je v upravi Posojilnice v Narodnem domu, je član nadzornega odbora v Ljubljanski kreditni banki, cenzor v Narodni banki, član reklamacijskega in protidraginskega odbora itd. Je član uprave CMD v Ljubljani in je obremen član skoraj vseh narodnih in kulturnih društev v Mariboru, zlasti je delaven pri Sokolu in v Rotarijskem klubu. Vsekakor je že doslej v zelo veliki meri koristil interesom slovenske trgovine s tem, da je marsikateremu kade volje pomagal na noge z brezplačnim kreditom. Posebno se mu mora Maribor zahvaliti, da v teh časih ni še večjega pomankanja blaga; trudi se, kar je v njegovih močeh, da dobi najpotrebnejše, preko svojih zvez med poslovnim svetom, in vse pridobitve pravično razdeli med mariborske in okoliške trgovce. Uglednemu slavljencu iskreno želimo: Se na mnoga leta!

Nevarna igra z dinamitno patrono

Novo mesto, 8. septembra. V Beli cerkvi je iztaknil 16letni km.čki sin Alojzij Kaplan dinamitno patrono, s katero se je pričel v hiši brezskrbno igrati. V roke je vzel tudi pilo, s katero je pričel patrono pri oknu piliti na spodnji strani, kjer je medeninaški vžgalnik. K vsej sreči je fant držal več patrono od sebe proti oknu, obrnjenem proti sosedni hiši. Zaradi trenja, ki ga je povzročilo naglo piljenje medeninaške dela, se je patrona vnela in je v hiši nastala silovita eksplozija. Zračni pritisk je vrgel fanta no tleh, kjer je obeležal z okrvavljenimi rokami, ki so dobile od razstrele močne opekline in krvave rane. Velika sreča v nesreči je bila pri vsem fantovem početju v tem, da je imel več patrono obrnjeno proti oknu, sicer bi nesrečnež dobil vse naboj v trebuh in bi mu ne mogla pomagati še tako večša in hitra zdravniška roka. Igranje z dinamitom pa je fanta priklenilo na posteljo v bolnišnici usmiljenih bratov za lepo število dni.

Za doktorje vsega zdravilstva so bili v soboto, 7. septembra, na univerzi v Zagrebu promovirani gr. Marija Boletova, Marjan Borštnar, dr. iur. Janez Milčinski in Justina Senegačnikova iz Ljubljane, France Debevec iz Kranja, Jože Podobnik iz St. Jerneja in Emilija Kraigherjeva-Krebsova iz Ivanjce. Iskreno čestitamo!

Dobro je vino bučensko

Kdo ne pozna pesmi o bučenskom vinu? Stoji hribeček nad škocjanom, ki prideš tja mimo znanih dvoh gradov Otoka in Struge in se vzpneš za pol ure. To je Bučka, kraj, kjer raste trta in so veseli ljudje in se belijo zidance med zelenimi trtami. Na vrhu je ravnica in iz nje se dviga spet veliki krtini podobni holmiček, na katerem samozavestno stoji bela cerkev, od koder vidiš vaške zvonike k svetemu Duhu, na Gorjance in vse na okrog. Hribeček pri hribečku in na njih zelene zaplate vinogradov in zidance, ki so, kakor bi trdno pripenjale vinograde, da ne bi zdrknili navzdol. Pod cerkvijo, kot bi hoteli prebiti razliko, stoji mogočna šola, zidana l. 1896, kamor hodi bučanska mladež, kadar nima počitnice ali kadar si sama počitnice napravi. Okrog pa so nabrane hiše, druga pri drugi, dokler se iz njih ne izvije sveta cesta, ki teče mimo Stare Bučke nazaj proti Škocjanu. To je Bučka, domovina dobrega vina...

Pod zidanico

Kotar, neobitit dedec petdesetih let, s črnimi razmršenimi lasmi in nekoliko že motnimi očmi, ki na široko odprte čepce v koščem obrazu, se je naslanjal na kolenca in si polpiral obraz.

»Eh, je dejal in jezil se mu je nena doma zapletel med rjave zobe, »eh, jaz že vem, kaj je prav, svetovna vojna me je izučila...«

Gospodinja je stala ob mizi in posmehljivo pogledala nanj. Popraskala se je po nosu in v njem, pomežiknila, da so se ji za hrbt skirile drobne sive oči, popravila si je sive lase pod ruto in dejala:

»Kaj jih boš ti klatil! Saj ne veš nič, ker —, veste, obrnila se je k meni, »saj še vinograda nima, pa hoče vse vedeti...«

Kotar je udaril po mizi.

»Nimam ga, pa ga bom imel, da veste, pa ne bo takšen, kot je vaš letos, da se zrna soka ni v njem —, da veste!« Malo je počakal in se zagledal nekam predse, žarek sonca, ki je imel čas smukniti skozi široke dlani trt, ga je vsega spremenil.

»Da veste —, je zatrdil še enkrat in nadaljeval: »Mati, dajte ga še pol litra!« Gospodar je ves čas molče sedel ob mizi in gledal v tla. Širokopleč možak je bil, popolnoma bel v svoji precej zaliti obraz in vsakega toliko časa je stegnil desnico in segel po kozarcu, napravil požirek, dva, in ko je bila posoda prazna, je stegnil levo, prijel za liter in ga brez besed postavil pred ženo, ki je naglo vstala, odšla v zidanicu in se vrnila spet z rdečo pijačo.

Nenadoma je dejal:

»Da mi živimo daleč od Ljubljane, čisto zase in nič ne vemo za dobrote sveta. Odrinjani smo od neba, zato smo priklenjeni na zemljo. Za nas ima vsak oblak svoj pomen in kadar so hlebčki na nebu, se bojimo ali pa veselimo, kakor je pač bilo preje z mokroto. Ubija nas suša in ubija nas dež, prav tako pa nas suša in dež živita. En sam dan na leto nas lahko uniči. Letos bo spet slaba, kakor za naša prav sedaj, ko bi lahko kaj prodali.«

»Kaj boš govoril,« se je spet oglašil Kotar, »jaz sem bil narednik med svetovno vojno in vem, kaj je življenje.« Pijunil je v lepem loku čez mizo na šape trtnih listov in nadaljeval: »Le pravo ženo moram zdaj dobiti, tako, da bi bila malo bogata, malo pa lepa, kot se reče, in bi imela veselje do trgovanja. Zdad so pravi časi za to. Kupiš, prodajš in kot bi mignil, si bogat. Jaz sem bil narednik in vem, kaj se to pravi, res, narednik v avstrijski vojski in sem imel vojake pod sabo in tak red, da sem bil dobil medaljo. Jaz bi že napravil red na zemlji.«

»Kaj boš govoril,« se je oglašila gospodinja, »saj še pri sebi ne znaš napraviti reda. Mi, da, mi smo trpeli, veste, med vojno, štiriindvajset let stara, mož pri vojakih, jaz pa — štiri leta takole —, pokazala je figo meni in možu in se je zasmejala na ves glas.«

»Da,« je potrdil mož, »štiri leta me ni bilo domov, povsod me je bilo dosti, le domov me niso pustili, ker sem bil preveč za Srbe. Kaj sem že hotel reči,« je nadaljeval čez čas, »predaleč smo od mesta in to je tisto. Takole bi se lahko prodala zelenjava ali krompir, pa kako boš vstrical, ko izgubiš konje za ves dan, bližnji kmetje pa lahko pripeljejo oberoč.«

Po poti nazvgor je prišel dvanajstleten fantič in si je obrisal z rokavom nos kakor v pozdrav.

Gospodinja se je obrnila k njemu, nato pa k meni.

»Ta je pa naš!« No, mu je dejala, »na ga glajž, saj si tudi ti delal. Naj pije,« mi je dejala, »tudi on je pomagaj, pa je.«

Fant je nagnil in izpil do dna, ne da bi trenil z očesom, nato pa se enega, »da si boš dušo prav trdno privezal,« je dejala mati. »Kaj pa imamo kot kruh in vino — je dodala čez čas.

Nenadoma je Kotar udaril po mizi in zavpil:

»Vojska bo, pa je!« in se je naslonil na mizo in zadržal. In ko smo pozno v noč odhajali, družba je od ure do ure naraščala, smo vželi seboj nekaj zelenk, zelenka: sedem dinarjev.

Tatovi vina

Obiskal sem dobrega kmeta, ki mu polje, njive in vinogradi vise v dolino, kot zlate in zelene zaplate. Hodil je okrog zidance in nekaj godrnjal sam vase, širok, plectat in rdeč v obraz.

»Kaj pa je, oče?« sem ga vprašal.

»Vino so mi ukradli,« je dejal. »Če bi jih dobil —! Vidite,« se je razgovoril, »pri vas krajevo denar in zlatino, pri nas pa vino. Pa da bi ga hudič vsaj vzela samo za potrebo, ej kaj, vloni, toči, potem pa ti pusti, da izteče...«

»Kdo pa jemlje?«

»Na nobenega ne morem pokazati s prstom. Ampak! Saj veste, kdor nima, pa si ga takole privoščil; kje ga boš dobil, saj ga že tisto noč izpije. Pogledajte, zidanicu imam tu takorekó pred hišo — jasno, da mora biti domačin, da ve, kdaj ni nobenega tod okrog. No, pa saj niso vzeli samo pri meni, to je še edina tolažba. In čimbolj je ta vojska zmešnjava, hujše je. Človeka je jezi, da je vse življenje garal, pa ti gre takole v nič, posebno letos, ko ne kaže. Ali veste, da se nam nič škropiti ne izplača v tretje? No, le pojdite z menoj, boste videli!« Peljal me je v vinograd. Redko zrnje, drobno, skoro suho, tu in tam malo več, ponekod nič.

Izlet v Fočo

Povedal sem, da sem med svetovno vojno služil pri Bosancih. Nisem pa povedal, da sem imel več kot tri leta slugo, ki se je klical za Tadijo in pisal za šolajo in da je bil doma nekje blizu Foče. Baš Tadija je bil vzrok, da sem se odločil za izlet v Fočo, kamor me je tolikokrat vabil, ki sva samevala gori na Golubarji in tam pred Asiagom pa doli v rumenskih pragozdovih. Kaj mi vsega ni povedal iz svojega življenja in iz življenja družine, ki je morala zapustiti rodni krov ob začetku svetovne vojne, ko so v Bosno vpadli Črnogorci in Srbi. Kako je cvetelo ovadstvo, kako so preganjali vse, ki so bili pravoslavne vere, kako so v Foči streljali ljudi in uničevali pravoslavno imovino. Dne 6. novembra leta 1918. sva se poslovila v Taboru na Češkem in od tedaj ni bilo o njem ne duha ne sluha. Nekajkrat sem mu bil pisal, toda odgovora ni bilo.

Vse to sem premišljeval, ko sem sedel spet v vlak in občudoval lepote drinske soteske od Višegrada nazaj proti Ustipračji, kjer se odcepi železnica ob gornjem toku Drine do Foče. Proga je komaj leto dni stara in izpeljana povečini na levem bregu Drine. Takoj za Ustipračjo se dolina širi in širi in ob progi vidiš prave nasade tobaka. Prva večja postaja na progi je mesto Gorazde, ki ima izredno lepo lego. Tu prečka železnica Drino kar na levih kraji; zgrajena so mnogi mostovi železne in domače konstrukcije; postajna poslopja očitujejo domač, prijeten slog in so videti ko bele neveste med starinsko okolico. V Goraz-

deh je silno lepo urejena poskusna postaja za sadno drevje. Vpliv te postaje se pozna po vsej dolini. Sadni vrtovi in veliki sadovnjaki so kar najskrbnejše negovani. Na sploh tod sadna letina ne bo ravno najboljša; jabolki in hruški bo prav malo, zato pa so orehi zelo polni in lepi. Slive ne obetajo veliko sadu, tobak pa kaže dobre naide. Tobačni nasadi so sploh nekaj posebnega. Rastline so povečini že do pasu in cvetijo. Letos, tako so mi dejali, po višji naredbi cvetov ne bodo uničili, temveč jih bodo pustili zoreti. Seme bodo morali kmetovalci oddati državnii upravi, ki ga bo porabila za pridobivanje nekega olja za vojne namene. Druga leta so morali cvete in seme uničiti, letos tega ni treba. Kar me je prav posebno iznenadilo, to so izredno umno urejeni vrtovi za zelenjavo. Navadno leže na položnih pobočjih. Na najvišjem mestu je velik bazen iz betona, iz katerega voda neprenehoma napaja vrtno rastline, ki so posejane po plitkih jarkih, da jih voda neprestano zaliva. Kaj takega v naših krajih nisem videl. Sploh je treba reči, da so južni kraji v namakanju polj daleč pred nami, ki se zanašamo vsikdar le na pomoč sv. Petra.

Ob šestih obstane vlak v Foči. Prvega človeka na kolodvoru, ki je kak slab kilometer iz mesta, vprašam, ali morda ne pozna kmeta Šolaje. Priritri mi in takoj pokliče v bližini stoječega njegovega brata in zeta, ki sta imela baš opravka na postaji. Ko zvesta za vzrok mojega obiska, se ne moreta načuditi, da je mogoče, da bi

hotel kdo po 22 letih videti svojega — slugo. Malo smo se zadržali v krčmi, da popijemo »časič rakije«, potem pa sva jo mahnila s Perkom, kakor je ime Tadijevemu zetu, v hribe nad Fočo. Nikola Šolaja je na vsak način hotel, da bi na njegovem konju, ki je pritovalil v Fočo drva, pojedel v hrib, toda konji so se nekje zadržali in noč je bila blizu, zato sem ljubeznivo ponudbo zavrnil in se odločil za peščenje.

Vročina je pritiskala iz razbeljenih tal in naju kuhala, da sva bila skoro vsa mokra. Perko je povedal storijo svojega življenja in svojega kraja. Razgovor se je seveda sukaj o ozkih razmerah rodbinskega kroga in Foče same. 120 ljudi — med njimi dva popa — so postrelili leta 1914. Na pokopališču imajo mučeniki poseben spomenik. Perko sam je moral kot dečko okusiti grenkobe razdejavanja in brezmejnega sovraštva vsega, kar se je držalo imena pravoslaven. Pot se više zbor ljudi, ki se imenuje Ivkovići in kjer stanujejo šolaj v patriarhalni skupnosti. Noč se; tu in tam se zarumeni zoreče žitno polje, tam so Ivkovići.

Pri močnem studencu izpod sela naletva na prve ljudi. Nič ne poveva, kdo in zakaj je prišel, le ko naletva na Tadijevo ženo, se razodeneva. Kako iznenadenje, kako veselje, kaka sreča prevzame ženo, da vidi človeka, s katerim je njen mož preživel tri leta in o katerem ji je toliko pripovedoval! Dečka je poslala po Tadijo, ki se je mudil nekje na polju, sama pa odhitela domov, da pripravi, kar je treba za gosta.

Skoro smo bili pred hišo. Neprestano so se pridruževali možki, posedali po kamnih pred hišo, spravevali in pripovedovali raz-

Neodvisni v Zagrebu

Likovni umetniki, člani Kluba neodvisnih, so včeraj v Zagrebu otvorili svojo razstavo. Dogodek je vsekakor velikega pomena za naše mesebno kulturno zbliznanje. Pa prinašamo kratke razgovore z našimi poročevalci z razstavljalci o treh vprašanjih, ki utezno zanimati našo javnost.

1. Kaj je za tebe dobra sodobna slika (ozioroma plastika)?

2. Kakšna je prav za prav tvoja misel, kadar rečeš: slovenski umetnik, slovenska umetnost?

3. S kakšnimi občutki greš razstavljat v Zagreb?

France Mihelič

1. To, kar je bilo vedno. Sodobnost kot taka ne igra nobene posebne vloge. Poleg kvalitete mora imeti vsaka slika neko določeno vsebino. Seveda pri tem ne mislim na literarno vsebino. Slika brez vsebine je larpurilizem.

2. Pri samem delu je ta misel sekundarna. Če si Slovenec po čustvovanju, je umetnik sama po sebi slovenska. Naša umetnost je razmeroma mlada in iskati kakšen samo naš stil, je po mojem še malo pruranjeno.

3. Ti občutki se mi ne zdijo nič preveč močni. Sem pač študiral v Zagrebu in hrvatska umetnost se mi zdi zelo blizu in sorodna. In poleg tega tudi živim v krajih (Ptuj, Haloze), kjer se hrvatska in slovenska sfera že preliva druga v drugo.

Stane Kregar

1. Dobra slika mora biti predvsem dobro in jasno zgrajena. Zgrajenost slike pa ne sloni samo v linijah, ampak tudi v barvnih ploskvah. Nadalje mora slika nuditi gle-

dalcu neko poezijo, ki ima svoje temelje v odnosu posameznih predmetov med sabo, kakor tudi v fini barvni harmoniji.

2. Predstavljam si človeka, ki rešuje sodobne likovne probleme, kateri zanimajo ves umetniški svet, človeka, ki iskreno podaja to, kar čuti v svoji notranjosti.

3. V Zagreb grem z občutki veselja in ponosa, da mlada slovenska umetnost spet stopa preko domačih meja, kakor nekdanj, v dobi impresionizma, da pokaže svetu ne zaostalost, ampak enakovrednost z vsemi kulturnimi narodi.

Maksim Sedej

1. Slika je dobra, če je likovno na absolutni višini in če je tehnično in umetniško enako občutena. Vsaka slika brez ene od teh stvari je brez vrednosti.

2. Čim bolj je delo individualno, tem bolj je nacionalno.

3. V Zagreb grem z veseljem, da bom pokazal svoje delo tam, kjer sem na svojem začetku črpal znanje.

Evgen Sajovic

1. Mislim, da bodo o tem sodile bodoče generacije (po principih, ki so že itak znani).

2. Vse, kar smrdi po konjunkturi, mi je zoprno.

3. Tipika mojih občutkov je hladnokrvnost.

Kupon za brezplačno „Minuto pomenka“ št. 50

ha do tal. Pokrov je tako nalahko upognjen, da nasujejo nanj debelo plast pepela, ki preprečuje izžarevanje navzgor. Ko je pokrov izdal že ves žar, ga znova povezne nad ogenj, da se razbali, in preden je pečenka ali kruh pečen, se to velikokrat ponavlja. Drv imajo zadosti, zato jim ta način kuhe ugaja. Meni je bil popolnoma nov in videl sem v njem veliko potratno kuriva in silno porabo človeške sile. Naša ognjišča zaslužijo ime »štedilnik« v polni meri.

Ko je bila večerja nared, je prinesla mlada Stana vode in brisačo, da si umijemo roke. Potem mi je naročje pogrnila s čistim prtčcem, gospodinja pa je položila pred gazdo in mene ped visoko okroglo mizico, ki jo je obložila z dvema skodelama juhe, z lesenim krožnikom, na katerem je dehtel pečen petelin, z dvema skodelama kislega mleka, s hlebom kruha in steklenico rakije. Dobro, da je kuhinja razsvetljevala le slaba petrolejka, sicer bi moral zapaziti, kako začuden gledam vse priprave za slavnostno večerjo. Gazda je ponudil in začela sva jesti. Juha je bila tako okusna, da že dolgo nisem jedel take. Potem pečen petelin! Obloževal sem se in obiral dobro pečenko. Okusen kruh je bila prikuha, kislo mleko pa najboljši napoj. Ostali člani družine so posedeli okrog druge mize in večerjali po svoje.

Gazda Tadija in jaz sva govorila, ostali so poslušali. Žena in otroci se v pogovor nikdar ne mešajo, če pa jih kaj vprašaj, odgovorjajo brez zadrege in gladko. Splošno gledano je staršev izredno ubogajo na prvo besedo, željo že skušajo čitati iz oči in jo izvrše, še preden je izrečena. Žareč ogorek za prižiganje cigarete podaja Stana ali žena s tako graciozno, ka-

Nikolaj Omersa

Omersa, Megle

1. Potrebna je dobra kompozicija, harmonija barvi in nekaj, kar naj gledalca kakorkoli navduši, pritegne. 2. Čim večja je v delu osebna nota, tem bolj je stvar narodna. 3. Jaz pravim: kar bo, pa bo!

Zoran Mušič

1. Ne morem odgovoriti z definicijami. Zame je to zadeva slikarskega občutka. 2. Umetnost je zame kozmopolitska stvar. Vendar je gotovo, da če naslika sliko Slovence, je v njej jasno nekaj slovenskega. Te specifičnosti pravilno občutiš šele v zgodovinski distanci. 3. V Zagrebu sem že davno razstavljal z Babič-Hegedušičevo skupino. Tudi slikam mnogo v Dalmaciji — sploh mi je hrvatska umetnost blizu in zdi se mi sorodna.

Od slikarjev »Kluba neodvisnih« bi moral odgovoriti še trije. Toda Dideka ni v Ljubljani, Marij Pregelj in naš odlični krajinar France Pavlovec pa zvesto služita domovini. Njihova dela so skrbno uredili in odpeleli na razstavo ostali člani kluba. Besedo imajo še kiparji.

Nikolaj Pirnat

1. Dobre »sodobne« skulpture zame ni, kajti skulptura, kot višek izgrajene kulture, je mogoča le v času izgrajene družbe, takrat, ko ta doseže svojo »zlato dobo«.

tere bi v najboljših družinah zastojal iskal. »Molim, izvoli,« sta besedi, ki ju največkrat slišiš. Vsi me tikajo, vse tikam, po-bratrimo smo.

Tega večera sem bil priča veselega dogodka v hiši. Med kuhanjem večerje in pozneje sta žena in hčerka Stana pogosto zapuščali kuhinjo in se za kratak čas spet vračali. Zakaj neki? Izvedel sem na silno pristrčen način. Kmalu je objavila žena veso-elo vest:

»Kрмаča se baš sprasila, rodila je sedam kuzmčica, sretno bilo!«

Za prenočišče ni na kmetih nikdar za-drege, posebno pa poleti ne, ko je seno po-košeno. Ura je bila že blizu ponoči, ko sva se z gazdo odpravila na senik. Postlal mi je odlično, da sem spal ko kak grof v meh-kem senu. Zgodaj zjutraj so drugi že vstali, da poženo ovce in živino na pašo, jaz pa sem zadržal kar do sedmih. Tadijo sem našel pri seniku. Obšla sva polja. Najbolj sem pogledal, ko sem videl že zo-rečo ajdo. Pridelak pa ne bo velik, ker je bilo spomladaj preveč dežja. Ajdo rabijo največ za kurjo ploč, za mletje prav malo. Pšenica, rž, ječmen in koruza so za vi-šino posestva kar dobri. Njive pa so obde-lane na preprost in star način. Orjejo z oralom in zato je obdelava polja slaba. Po-lagoma se navajajo na pluge iz krusvske tovarne, ki stanejo okoli 400 din. Kdor pa je okusil lahko delo s plugom, potem tudi krusvskega skoro zamenja s pravim češkim železnim plugom, ki stane 800 din, vsota, ki je tak preprost oratar skoro ne zmore. Živina je temnosiva, srednje veli-ka. Krmijo jo bolj slabo, seno je samo po-zimi, kakih priboljškov ne dobiva. Zato pa se telice pojajo šele v četrtem letu. Koli-ko mleka da krava na dan, kdo bi vedel,

2. Takrat mislim, da se je o tem že pre-mnogo govorilo in da je bil to po večini navaden bluff!

3. V Zagreb odhajam z občutki stolka!

Zdenko Kalin

1. Dobra plastika je zame z enostavno obliko zgrajena popolna harmonija celine. Oblika naj ne bo iznišljena, ampak naj ba-zira na temeljitem študiju in kiparskem občutju narave. Sodobna? Za ceno origi-nalnosti smo videli že mnogo ponesrečenih poizkusov brez kakršnih koli kvalitete. Vsa-ko posamezno delo pa zahteva svojstveno obdelavo in diktira iskanje novih izraznih možnosti.

2. Vprašanje je značilno za današnje dni. Jaz mislim, da kar ustvari naš umetnik iskreno in svobodno, četudi s pridobitvami, ki si jih je nabral drugod, ne more biti drugega kot slovenska umetnost. Čim vi-šja bo kvaliteta naše umetnosti, toliko bolj bo nacionalna.

3. Za razvoj mojega dela je koristno, da svoja dela vidim v tujem mljevu, pred publiko, vajeno gledati dobro plastiko, če-prav različno od naše. Veseli me, da raz-stavljam večjo kolekcijo svojih stvari ravo v Zagrebu, kjer sem prebil svoja ve-sela in žalostna študijska leta. Upam, da bom razstavljalci kiparji pripomogli k temu, da bo slika naše sodobne umetnosti

popolnejša in da pokažemo Zagrebčanom, da imamo tudi mi plastiko, o čemer do-slej dvomijo.

Karel Putrih

1. Dobra plastika mora biti čim bolj pribli-žana realizmu, spojenemu s čisto formo, toda brez bombastičnih modernih efektov. Tudi rotacije in dobre izgrajenosti od vseh strani ne smemo zanemarjati.

2. Kiparske tradicije imamo manj kot sil-karji slikarske. Učij sem se druge. A ka-kršne je človek krvi, tistega naroda je njegovo delo.

3. Hrvati pravijo, da mi sploh nismo imeli in nimamo dobrih kiparjev. V Zagreb grem z željo, da jim dokažemo, da živijo v zmoti.

Tuligoji in tuligojstvo

O tem, kako civilizacija prihaja v gore

Tuligojstvo je poseben kult, ki se goji po naših planinah. Tuligojstvo ima pristne domače korenine, je pa deblo cepljeno s tujimi mladikami. Gojitelji tuligojstva so povečini mladi ljudje izpod tridesetih let, pripadajo pa najrazličnejšim stanovom. Med tuligoji so prav tako sinovi in hčere meščanskih družin kakor obrtniški, tovarniški in kmečki naraščaj, bogati in revni. Zanimivo je pač to, da se nekateri ukvar-jajo s tuligojstvom, ker so sila romantični, drugi pa izredno topi in jim je plani-narstvo le moda in rekorderstvo.

Po čem spoznamo tuligoja? Že v Ljubljani ali bodi že kjerkoli, ko hodijo tuligoji pred odhodom po peronu, se bolj pa v via-ku, spoznaš člane te dične družbe. Najraj-ši vstopajo v one lepe, prostorne vagonc, določene za turiste. Ker pripadajo zelo raz-ličnim stanovom, so tudi zelo različno ob-lečeni. Nekateri so v najmodernejši šport-ni opremi. Čevlje imajo zelo vidne, težke in velike, debele podplate pa tako močno okovane z velikim žebli planinčarji, da bi bilo do malega potrebno, da bi imel tull-goj še po enega spremljevalca, ki bi mu

v goro pomagaj nositi čevlje. S takimi čevlji copotajo in rožljajo po tlaku peron-kor pingavski žrebci. V vlaku kaj radi razkazujejo težke čevlje na ta način, da noge polagajo na sosedno, nasprotno klop, ne glede na to, ali so čevlji čisti ali zamazani, in tudi to jih prav nič ne briga, kaj bo rekel sosed, ki bo imel od tuligoj-skih čevljev zamazano obleko. Oni so pač glavne osebe v vagonu in vedo največ po-vedati. Kaj radi pripovedujejo o težkočah v plani in čeprav so bili najvišje v spod-nji kočii na Golici, kjer se še živinca pase. So pa seveda med njimi žal tudi taki, ki vse, prav vse obležejo in ni niti najbolj skrit kotiček naših lepih planin varen pred njihovim kultom. — Drugi so spet oblečeni zelo skromno, prav nič primerno za plani-ne. Dobrodošle so jim prikrajšane, navadne dolge hlače in ponošen oguljen suknjič. Sorazmerno tuligojem so oblečene raznim stanovom pripadajoče tuligojke.

Posebno zanimiva so pokrivala tuligojev. Nekateri nosijo celo skavtske klobuke, če-prav niso bili nikdar člani takih plemenitih organizacij in so po vedenju in srcu najbolj protivni testemu, kar skavtstvo zahteva in goji. Tuligoji kaj radi posne-majo tudi Arabce. Na glavo si denejo kar posebno šarene ženski robec ali si ga ovije-jejo okoli glave. Pač tako, da so posebno vidni. Med tipične znake tuligojev spadajo okrasni klobukovi, kolikor pač klobuke no-sijo. Tak klobuk je pravi muzej, je do ma-lega okovan in duhovita glava je varna, če ne že pred ostrimi krogi risanic in strojnici, prav gotovo pa pred drobci bomb in šrapnelov. Kaj vse je pripeto, prišito ali celo pribito na tak tuligojski klobuk. Da se na klobuku nahajajo znaki vseh javnih društev, to je samo po sebi umevno. Med značkami, posebno tuligojev z dežele, pa ne sme manjkati pločevinasta planika, ki jo je nosil rajniki stric na ovratniku voja-ške suknje, ko je branil še staro Avstrijo. Tudi lep spomin! Poleg starih krajcar-jev in »vancargar« pa se leskečejo najraz-ličnejše kovinaste ploščice, reklama za globlin in razna druga mazila. Tuligoji si radi okrasijo vratove z rdečimi in mod-nimi ovratnicami. Poglavitna oprema tull-goja pa sta harmonika ali »zidarski kla-vir«, kakor pravijo temu instrumentu Go-renjci, in pa kitara, okrašena včasih z najrazličnejše barvanimi trakovi. Čudni občutki obhajajo pravega turista, kadar vi-

di odhajati v planine tako dično družbo.

Pred leti so tuligoji prenočevali po pla-ninskih kočah. Izvajanju njihovega viso-kega kulta so se kaj radi pridruževali tu-di starejši ljudje, dvignjeni v višje razpo-loženje od raznih alkoholnih dobrin. Raz-sajanje se je pričelo zvečer, končalo pa, ko se je pričelo daniti. V zadnjih letih so te vrste družb tisti turisti, ki prihajajo v planine, da občudujejo lepoto prirode in prisluškujejo njenim tajnam, precej izri-nili iz oskrbovanih koč. In zdaj se je tull-gojstvo, ki prihaja od leta do leta pri nas bolj v modo, preselilo v razne pastirske kočce — na svišli in v drvarske kočice. Ti lokali so kar ustvarjeni za tuligojstvo. Tu-raj ni nobenega sitnega turista, ki bi se rad odpočil v koči za težko turjo prihod-njega dneva, tukaj tudi ni zoprnih poli-cijskih predpisov. V svišlih je res fitno. Tukaj lahko delamo, kar hočemo, in raz-sajamo po naši mili in dragi volji.

Nu, in če bi ostalo vse to v kočici, nič hu-dega. Vsak naj se veseli po svoje. Toda tuligojski kult ne pozna meje. Za njega gozd in planina nista svetišče.

Ze med potjo v planino se prične tulje-nje. Kdor bo bolj tulil, bo večji junak. Ko-maj prilezejo prvi od družbe na rob, od-ko-der se nudi lep razgled v dolino, prične tekmovalnje.

»Ho — lop — lop — lop — lop!« Da se bolje sliši, razpne kričoč ob ustnice še dlan. Razgrajaju odgovarja vredna zaostala družica. Po kozje — mek — mek — mek — mek — mek! Leto ji pač najbolje pri-stoji, in le-to se ponavlja iz dneva v dan v naših nekoč tako mirnih planinskih sve-tiščih. Lovski čuvaj previdno leze po ne-varni lovski stezi, skozi pečine. Nikjer ni sledi divjadi. Kje neki je divjad? Saj jo je lansko leto vedno videl, pasti se po pro-dih, pod stenami, letos pa niti sledi ne naj-de. Naenkrat se zaleskeče na stezi bel, nekoliko zamazan papirnat trak z napi-som: »Bizjakove rezine«. Na stezi opazi, da je pred njim šla družba turistov. Med-tem pa že zasilni divje kričanje in ropot skal, ki jih rušijo nad njim tuligoji. Ko zopet poneha, zakriči skozi pečevje ne-okusen šlager iz zidarskega klavirja.

Lovski čuvaj razmišlja, kaj naj stori. Če gre za njimi, se ne bo mogel vzdržati, da jim ne vzame harmonike in jo treščiči čez pečine. Bolje, da se izogne neprilikam in divji družbi. Sede in razmišlja: Kaj neki imajo tukaj opraviti? Saj je vendar to le lovška steza, uporabljiva za lovce in čuvaja. S steze ni nikakega posebnega razgleda in je važna le za opazovalca div-jadi, Dostop po stezi na planino je veliko

težji kakor po običajni planinski poti, s katere je tudi veliko lepši razgled v dolino in na sosedno gorovje kakor pa z nevarne stezke, ki črži skozi jarče ostre prode in strme pečine. In vendar jih vrag prižene tudi sem. Če bi prihajali zaradi tega, da bi gledali divjad, bi jim človek že odpustil. Toda tako, da je tuligo izniganjajo ubogo žival, ki v naših planinah do malega ni-ma več tihega, mirnega količka, je neod-pustljivo.

»Kje si, zeleni gorski škrt, ki večkrat zapelješ v nevarnost dobre, poštene pla-nince? Danes te ni, da bi speljal sodrgo v pečine, iz katerih bi se ne mogla več vr-niti.«

Medtem harmonika utihne. Zasilni se obupen krič. Cvileči ženski glas kliče na pomoč, prav tisti, ki je pred četr ure meketal kakor mlada kozica. Čuvaj pohiti višje. Tuligoji napenjajo vse moči, da bi rešili iz peči tuligojko, ki je zašla po gamsovi stezi v steno. Čuvaju ne preostane drugega, ka-kor da jo reši. Ko so tuligoji spet na varni stezi, so pošteno preplašeni in debelo gle-dajo čuvaja, ko jih učij planinske božje zapovedi.

Podobne dogodivščine se dogajajo skozi vse poletje in v zadnjih letih tudi pozimi po naših planinah. Toda nikogar ni, ki bi skušal to odpraviti. Prav zaradi tuligojev in tuligojstva je že marsikak strasten pla-ninar, ko so mu bile planine nekoč svetišče, obupal in ostal v dolini.

Minuta pomenka

Za življenje in za vsak dan

MIRA 31. Pozna se vam, da ste se morali v svojem življenju marsičemu odpo-vedati, zato ste zdaj preveč vdani v svojo usodo in kažete malo volje, da bi si izbo-lišali sedanje stanje. — Vaš fant je precej energičen. Škoda le, da je včasih trmast in precej zosododvalen. Vendar le za uba-nje, da se bo dal njegov značaj še izbru-siti.

C. M. 1. Prenost in nežen v čustvovna-nju. V njem je še precej otroškega. Pred-vestm mu manjka odločnosti in samozave-sti.

M. ST. 2. On je nekoliko osamljen člo-vek, ki se le s težavo razodene. Zato nje-gova okolica ne pozna njegovih težni. Ker je mehak za vsaka malenkost spravi v nerazpoloženje in tedaj postane tih in čem-eren.

SIROTA. Vaša potrnost bo najbrž izvirala iz telesne izčrpanosti. Privoščite si več počitka in razvedrila.

NESREČNA IZ MARIBORA. Priloženi rokopiš kaže odkriteza človeka, ki mu pa manjka trdnost v sodbah in odločitvah. Po duši je dober človek, hinavščina in zahrbt-nost sta mu tuji.

C. B. 2. Človek urejene notranjosti in poln smisla za umetnost. V vsem svojem delu je natančen in vztrajen. Njegova be-seda drži.

C. J. 4. Bodočnost vas ne skrbi posebno, ker raiši prepuščate vse času, da za vas dela in ureja vaše zadeve. Vendar vas na vsaka najmanjša nesreča hudo potlača in potem tožite usodo, da vam je krivična ali vsaj neprijazna.

M. ST. 1. Vzrok vašinega nesporazuma je v glavnem v tem, da sta več pričako-vala drug od drugega, kakor sta pa v re-snici našla. Vi ste preveč ozkosrčni in ma-lenkosti in redkokdaj popolnoma odkriti do njeza.

C. V. 3. Človek močnih strasti in kre-ovle volje. Skrbno pazi na svojo zunanost, vendar pretirava. Nekoliko bahav je in samoljubljen.

M. M. 16. KRAKOVO. Če se vam ponu-ja uzodna prilika, se poročite, vendar na bodite previdni in vso stvar dobro premi-slite in pretehtajte. Prvič se človek lahko zmoti, zato tudi z lahkoto popravi, če se drugič zmoti, bo le s težavo popravlil.

Balada o škorcju

Tja na vejo se je vsedel škorec s svojo zvesto ženo. »Tako bilo, ko je letos res ni bilo še nobeno.

Vreme, to je res prečudno: včeraj sonce, danes moča, snoči megla, davi burja, blisk in strela, grom in toča.

Sonce dalo ni toplote, pa na jug svoj voz že vleče, staro Zemljo zanemarja, Veneri vse žarke zmeče.

Se na glavo red postavlja, to sem davno že opazil. Zenska se po moško nosi, — kam le svet bo še zagazil?

Vse narobe je na svetu. Od iztoka tja k zatonu mešajo se že jeziki kot ob stolpu v Babilonu.

Prav povsod je že nasprotje, sila in pohlep zdaj vlada. Naš je bil ves zračni prostor, zdaj pa ptič naj zraka strada.

Človek dviga se k oblakom, nam višinski zrak zasmrja, nas bo iz étra sfer prepodil — to je rop in to je kraja.

Jaz bom ptičji zarod rešil, to nesnago v kraj bom spravil. Dvignil se bom tja čez sonce, se pred rodom bom proslavil.

Zletel v zračno je višino... Tam se ga omama loti. Treščil je nazaj v nižino in obležal je na poti.

— Nisi orel-zrakomerec, pač pa domišljivi norec. Kdor visoko leta, pada, naj bo človek, naj bo škorec.

Mara J. Tavčarjeva.

TOČNO Uradnik: »Danes je leto dni, odkar sem pri vas v službi, gospod ravnatelj. Obju-bili ste mi, da mi boste po tem času povi-šali plačo, če boste zadovoljni z menoj.«

Ravnatelj: »Res je, a ste mi pravkar dali povod za nezadovoljnost.« Uradnik: »Kako to, gospod ravnatelj?« Ravnatelj: »No, ker terjate povišanje pla-če.«

NEZNOST Maks: »Za vaš poljub zmorim!« Mica: »Tako? Kaj sem vas že poljubila

MED ROKOVNJAČI — Koliko te je veljala ura? — Dva meseca. — Zelo poceni!

NI GA HOTELA RAZUMETI Jaka: »Ti si moja zvezda...« Hilda: »Verjame, najbolj bi ti ugajala, če bi zvečer prišla in zjutraj spet izginla.«

NEMOGOČE France zajezdi konja pa pade raz njega. Oče: »Salabolt, kako vendar more člo-vek pasti raz konja na tla!« Ravnatelj: »To ste čudni! V zraku ne mo-rem obviseti!«

OTROŠKA — Mamica, daj mi dinar! — Kaj pa boš z denarjem? — Očka je rekel, da se moram naučiti varčevanja. To pa brez denarja ne gre.

ZAGOVORIL SE JE Da, da, je govoril oče pri obedu, vsi otroci so nehvaležni. To je rekel že moj pokojni oče.

Albin Lajovic

Odlomek iz „Karadjordja“

Dramatik Ivan Mraz je spisao dramo iz življenja velikega Crnega Jurija, Karadjordja, ki je organiziral prvo vstajo srbske raje, položil temelje novi, svobodni Srbiji in utemeljil danes vladajočo dinastijo naše skupne domovine Jugoslavije. Ta drama doslej še ni bila objavljena in za čudo tudi ne uprizorjena, čeprav so šle čez oder tolke narodno brezpomembne in umetniško slabokrvne domače in tuje gledališke igre. Ivan Mraz je prikazal v Velikem vodji srbske nacionalne revolucije brezkompromisnega bojovnika za svobodo in čast svojega naroda. Iz njegove drame objavljamo odlomek prve slike, prepričani, da bo zanimala mnoge naše čitatelje. Uredništvo

PRVA SLIKA

(Dvorana Narodnega Sveta v Beogradu)
Eden starešin: Kaj je odgovoril avstrijski general?

Starešina: Kaj je odgovoril, povej!
Karadjordje: Miloša vprašajte. Pozabil sem.

Eden starešin: Pozabil? Tako govoriš z brati?

Karadjordje: Vprašajte Miloša! Brigado me svašče oslarije! No, če želite, hoteli so me napraviti za feldmaršala, celo neko smešno strašilo so mi ponujali, naj ga oblečem. Miloš so objavljali baronstvo in apanažo, obema sijaj. Jaz naj bi bil knez z dedno pravico. Vse, kar bi pozelel. Cena — malenkostna: ključje Beograda. Najin podpis. Da kot polnomočna srbska odposlanca pristaneva na to, da avstrijski cesar reši srbsko rajo iz turških nasilstev in jo prevzame pod svoje okrilje. Skratka: z dežja pod kap. Kajpak, sva se lepo zahvalila —

Eden starešin: Napak sta napravila — Karadjordje: Tudi Milošu je spocetka nekam godilo, da bi bil avstrijski baron. Miloš je dovolil Srba, dovoli moža, da je rekel, ne — in vi?

Miloš: Napak si razumel, Gjorgje. Rekel sem, podpišiva, mislim, da ga ni med nami, ki bi po treznem premisleku tega ne napravil. Kaj nas čaka pod Turki? Večna muka, vedno novi pokolji! Nikoli ne bomo sami dovolj močni, da se jih otresemo. Avstrija je veselila. Pod okriljem cesarja bi uživali polno svobodo vere, jezika in imetja. Sani bi si izbirali kneze. Mislim, da ga ni med nami, ki ne bi sprevidel, da je to edina možnost rešitve —! Ne upam si verjeti, da je med nami kdo, ki bi zaradi osebnega častihlepa, da bi se njegovi potomci nazivali srbski kralji — da bi zaradi teh blaznih sani tiral vse narod v pogin!

Karadjordje: Miloš, besniš? Bi ti mogel biti švabski baron? In to imenuješ našo rešitev? Za Boga, samo tega ne, bratje! Vsi vemo, da Turčija propada, a mi smo mladi, silni, močni. Mi si vendar želimo svobode! In v poslednjem trenutku, naj bi zaradi lastne udobnosti za vselej izdali svoje potomec? In če nam Avstrija po odklonitvi ne bo pomagala — kaj na tem! Saj je še ruski car, naše vere je, jezik govori, ki je soroden našemu in daleč je, brate. Ne bo zahteval nemogočega, ne bo zahteval naše svobode!

Miloš: O, kolikokrat smo že upali in se zanašali na tujo pomoč. Ko nam je bila najbolj potrebna, smo bili vendar opeharjeni, izdani. A zdaj se nam ponuja, kar si od pamtveka želimo — mirno življenje...
Starešine: Dobro, Miloš, dobro...

Karadjordje: Mi si od pamtveka želimo svobode, ne mehkušnosti! Sicer pa, poslušajmo prej, kaj nam prinašajo sli iz Rusije...

Starešine: Naj vstopijo! (Sli iz Rusije vstopijo in se poklonijo.)

Sel iz R.: Kako naj vam opišem morje zemlje, ki smo to prehodili? Brezmejno, brezštevilno ljudstvo, ki govori jezik našemu podoban. Le kako da vam vse predočim? Prekrasne cerkve in manastire, kjer se molji k večnemu po naše. In navsezadnje — kaj naj rečem o tistem kraju! Tisti kraj, pa raj! Kremelj! S stoterih stolpov noč in dan pozvanja. A sredi sijaja stoluje ovit v molitve in kadilo — Beli car, oče in gospod tega ljudstva. Nič ni sijaj sultana proti njegovemu veličanstvu. Moč sultana — prazno bobnenje ob spominu ruskih vojsk!

Karadjordje: Ste slišali?

Starešine: Rusija! Beli car! Naš jezik! Naša vera!

Karadjordje: Kratkovidneži, vi pa ste hoteli, da se podamo Avstriji, da Svabom robujemo!

Starešine: Prav si imel, Džordže...

Karadjordje: Toda carjeva pisma? Kako nam bo pomagali? Kdaj?

Sel iz R.: Sprejel nas je carjev minister. Prijazno se je razgovarjal z nami. Meseč, še več, smo bili v gostech na dvoru...

Starešine: Gostje na carskem dvoru?

Karadjordje: Cenče! In car? Nam bo pomagal? Kje so pisma?

Sel iz R.: Vprašali so nas, kdo je naš vodja. Ko smo povedali, da vodijo narod knezi in starešine, nam je minister svetoval, naj si svrt knezov in starešin nemudoma izbere vrhovnega vodjo. Z njim se

bo dogovarjal carski poslanik, ki je že na potu k nam...

Starešine: Vodjo naj si izberemo?

Eden starešin: Knez Milentije naj bo naš vrhovni vodja. Vsi ga poznamo, vsi spoštujemo. Moč ima, denar, ugled. Vsi se ga bodo bali. Če kdo ne bo hotel, on ga lahko prisili.

Starešine: Knez Milentije naš vrhovni vodja!

Knez Milentije: Bratje, ne plašim se tega častnega in odgovornega mesta, vendar ne sprejemam. Kakor hitro bodo Turki izvolili, da sem vrhovni vodja, mi bodo vse zaplenili. S čim naj preživim svojo družino? Zdaj lahko narodu iz svojega pomagam, če bom vodja bom še jaz s svojimi narodu v breme. Ne, jaz vam ne morem biti vodja.

Karadjordje: Bojzaljivec! To naj bo govor, to ponos Srba! Na tistem koščku zemlje in baitah visiš! Bojiš se za svojo udobnost!

Knez Milentije: Mladič, brzdaj svoj jezik in starost spoštuj! Kaj veš o življenju? Kaj o Turkih in o njihovem ravnanju z nami? Raja smo — raja ostanemo...

Karadjordje: Pes!

Knez Milentije: Premalo nas je in sultan je močan. O, če bi ti videl propasti toliko uglednih in v blagostanju živčih rodbin, kot so jih videli te oči, bi ločil, kdo je gospod, kdo raja. Če bi ti videl vse tiste pomorjene in mučene velikaške sinove, onečastjene plemiške hčere, obup in bezaščno smrt blagorodnih starešin, onemoglost ubogega ljudstva — in to nič za nič, le da se je sital turški krvohlen in napuh — bi se naučil brzdati in molčati. Ruski car je daleč, a sultan — je nad nami.

Karadjordje: Lažeš! Nikjer ni zapisano, da nam je sojeno ostati raja! Preveč slavna zgodovina je za nami. Kdor je danes tvojih misli — je izdajalec.

Knez Milentije: Odhajam. Če starešine mirno, brez vsakršnega ugovora dopuščajo takšne klevete, mi med vami ni več mesta.

Karadjordje: Pojdi! Pa brez odlašanja! Sicer zbesnim!

Knez Milentije: Joj Srbiji, joj srbskemu narodu, da se v Narodnem Svetu dopuščajo take besede! Preden za vedno odidem, vas svarim: Pokorite se sultanu, ne kvajte zarot, prošite ga oduščanja...

Eden starešin: Ničesar nimamo zoper sultana. On je in ostane naš gospodar.

Starešine: Tako je... Tako...

Sel iz R.: Gospodje bratje, izberite si vodjo...

Starešine: Izberimo... izberimo...

Mihajlo: Starešine, knezi srbski, mi potrebujemo vrhovnega vodjo: ne mehkušne, ne človeka, ki se za svoje kožo trese, marveč moža, ki bi se s hudičem spoprijel, če treba. Pošten mora biti, mlad, pogumen. Skratka, nekdo, ki je slehern trenutek pripravljen umreti za našo stvar.

Starešine: Tak mora biti...

Mihajlo: Med nami je. Komaj šestnajstleten se je že skazal moža! Karadjordje naj bo naš vodja!

Miloš: Karadjordje?

Molar: Zakaj se razburjaš, Miloš? Karadjordje? Tvoj pobratim — menda?

Miloš: Komu bi bilo ljubše ko meni? Karadjordje, vrhovni knez srbski, naš vodja? Kje je, ki ga ima rajši kot jaz? Kdo je Gjorgju bližji? A vendar, kot mi je pobratimstvo sveto...

Karadjordje: Govori Miloš, pobratim moj!

Miloš: Nič ne razumem... Mar je že vse dogovorjeno? Odločeno? Potem je vsekakor odveč da govorim...

Starešine: Kdo trdi, da je odločeno? Mi ne vemo ničesar!

Miloš: A zakaj mi Gjorgje grozi, kot da kljubujem odloku starešinskega sveta? Tisteza sveta, ki je svet slehernemu Srbu...

Karadjordje: Gorje ti, Miloš!

Molar: Ste otroci? Posvet je tu... Miloš, ne sumniči nas, govori!

Starešine: Govori, govori...

Miloš: Karadjordje — vodja? Ves narod bo od veselja zavriskal. Vsi ga poznamo, kako neustrašen junak je. Njegov neupogljiv značaj, njegova močna volja...

Karadjordje: Miloš, oprosti...

Miloš: Vidite, starešine in knezi srbski — Karadjordja! Pravkar mi je grozil, zdaj me objema. Res je, ni ga med nami več!

jeza, boli neustrašena junaka, toda mar vas nič ne plaši, kam nas bo pripeljal vodja, ki svoja čustva, svoje odločitve tako nazlo menja? Vodja brez treznega premisleka, brez vsakršne preudarnosti?

Karadjordje: Podlež!

Molar: Posvet je tu. Vsaokomur svobodna beseda, naj si bo takšna ali drugačna.

Miloš: Tu imate Karadjordja. V hibu objema spet psuje, a že prosí oduščanja. In tak nam bo vodja? Vodja v trenutku, ko trezen, moder preudarek lasna nepristranska misel več velja — kot vsa junaštva.

Molar: Miloš, svobodno si povedal, kar ti je težilo srce. Poslušali smo te, uvaževali bomo tvoje besede. Brate, preden smo pričeli razmišljivati, kdo nas bo vodil, sta Miloš in Džordže poročala o svojih dogovorih v Avstriji. Miloš je menil, da naj takoj, brez oklevanja, spreimemo poziv avstrijskega dvora, se s tem za vselej obvarujemo turških nasilstev in se otresemo njihove, nam, tako zlonosne, nadoblasti. Vsi ste bili edini, da je Miloševa namera nam v dobro, da je modra, preudarna; skratka, naša rešitev...

Starešine: Tako je... tako...

Molar: Obenem smo slišali, da je Gjorgje odklonil podpis in s tem naš pristaneč. In to kljub visokemu naslovu, sijajni apanaži, dednemu pravu, kljub vsem častem in predpravcam, ki so jih Avstriji njemu osebno nudili. Razumem Miloša, ki bi z veseljem sprejel avstrijske predloge. Ne zaradi koristljubja, ne zaradi častiželčnosti, le iz strahu pred novimi turškimi nasilstvi, proti katerim se zdimo brez moči, brez nade na boljšo bodočnost...

Miloš: Če se zdi ne rešimo, kdo nam je porok da bomo jutri še? Kaj vsa misel, vse delo za bodočnost, če nas ne bo več?

Starešine: Tako je... tako...

Molar: Prav imaš, Miloš, vendar pozabljaj, na naše odposlanca, ki so govorili z ministrom ruskega carja. Slišali ste, kaj je rekel Karadjordje, ki ne misli samo na danes, se ne plaši pred trenutnimi težavami, marveč gleda pogumno v bodočnost. Čuvajmo se Avstrije, preblizu je nam, zahtevala bo od nas, našo neodvisnost našo svobodo. Oprimimo se Rusije, daleč je. To so besede, vredne vladarja. Kdor tako presoja, tako na daleč in na široko vidi, je vreden, da nas vodi.

Starešine: Moler je dečko. Kar on reče, velja.

Molar: Ne samo to, bratje. Pravkar ste slišali Miloša, kako je v bojazni za našo stvar, pokazal na Gjorgjevo nepreračunljivost. Vprašam vas, kaj je najvažnejše za vodjo svobodnih neodvisnih ljudi? Kakšne sposobnosti tiriamo od njega? Mar mora kloniti preobtežen opreznosti, oklevati v preudarkih, ki ga ovirajo v dejanih? Mar mora biti več tujih jezikov? Mar mora biti dober administrator? Nič takega. Te lastnosti so postranske. Če bo premalo oprezen, ga bomo opozarjali. Tuj jezik bomo govorili mesto njeza mi drugi, kakor tudi vodili upravne posle. Vodja mora biti v naših težkih razmerah predvsem vojak. Pogumen od skrajnega samozatajevanja. Bratje! Kdo naj bo naš vrhovni vodja? Glejte, mnogo sveta sem prehodil, marsikaj videl, a nikjer nisem srečal za vodstvo sposobnejšega človeka!

Starešine: Karadjordje, bodi nam vodja!

Karadjordje: Kaj še! Kamor koli hočete, samo ne pred vami!

Starešine: Zakaj ne?

Karadjordje: Nočem, ker nočete boja. Pred Turki boste bežali.

Starešine: Ne bomo. Ti pred nami, mi za teboj! Bodi nam vodja!

Karadjordje: Ne morem, bratje. Če prevzamne vodstvo, bom napravil marsikaj, kar vam ne bo po volji.

Starešine: Vzemti. Skaži se.

Karadjordje: Dobro. Če hočete. Toda gladil vas ne bom in ne božal. Udaril bom! Če bo kdo trd — za bom zmečkal, mehkega — bom utrdil. Vsi me poznate, da se ne šalim, da resno mislim. Hočete?

Starešine: Hočemo!

Karadjordje: Hočete!

Starešine: Hočemo!

Karadjordje: Hočete?

Starešine: Hočemo. (za trenutek molk).

Rekord Crikvenice

V zmedni naših dni je imela med pomorskim kopališči Evrope letos najlepši obisk

Crikvenica, začetek septembra
Vojna, ki je zanesla velik nered tudi v življenje nevtrajnih narodov, je zlasti tujk-skemu prometu Hrvatskega Primorja in Dalmacije prizadela ogromno škodo. Letos so izostali predvsem gostje iz vojujočih se držav, Angleži, Francozi, in posebej še Nemci, ki so v rednih razmerah dajali našim pomorskim kopališčem in letoviščem najznatnejši dotok, a ker so dandanes razmere takšne, da mora biti vsak narod noč in dan pripravljen na najtežje, je bil onemogočen tudi prihod iz sosednih držav, ki so ostale nevtralne, da o Čehih, ki so bili do nedavnega najštevilnejši gostje našega Jadrana, sploh ne govorimo.

Cela vrsta svetovno znanih kopališč v Hrvatskem Primorju in Dalmaciji je ostala zaprta, nekateri podjetnejši kraji so delali s skromno kapaciteto. Crikvenica pa se lahko ponaša, da je to sezono dosegla evropski rekord. Pa če ni čuda, da so se v času, ko so ob francoski in italijanski obali grmel topovi, miru in oddiha, sonca in svobode potrebni ljudje zatekli v varno zavetje našega Primorja, saj je naša dežela ostala nekakšna oaza na robu raz-

viharjene Evrope. Lido, in Opatija, Nizza, Biarritz in Ostende so ostali pustli in prazni, v Crikvenici pa se je zbralo gostov, kolikor jih ni premoglo to poletje nobeno drugo pomorsko letovišče v Evropi. Lani je imela Crikvenica 16.000 tujcev, ki so dali okrog 170.000 nočnih. Letos se sicer zde te številke bajne, vendar računajo, da bo uspeh sezone za dobro mero preseagal vsaj polovico obeh. Zanimivo je, da je kljub razvrzanim razmeram v pomladni zoni obiskalo Crikvenico tudi nekaj inozemcev. Med njimi je bilo 90 Poljakov, 61 Nemcev, 42 Madžarov, 17 Čehov, 9 Švicarjev, 7 Francozov, 4 Bolgari, 3 Nizozemci in po 2 Angleži in Italijani. Toda tudi vse poletne mesece je bil v Crikvenici zelo pester, živahen vrvež, da je plaža do neke mere ohranila svoj mednarodni značaj. Med gosti je bilo zlasti mnogo vojvodinskih Nemcev in Madžarov, pa tudi nekaj Čehov in Poljakov, da je človek v kopališču, na promenadi in v hotelu slišal precej mnogovrstno mešanico govorice.

A kolikor so izostali inozemci, toliko večji je bil dotok iz Hrvatske in Slovenije. Slovenci so že od nekada radi prihajali le-

tovat na Hrvatsko Primorje, letos pa je po zaslugi mestnega turističnega odbora, katerega duša je neumorni tajnik g. Franjo Tasch, in mariborskega Putnika, katerega direktor g. Loos je velik prijatelj Crikvenice, odstotek slovenskih gostov še nesorazmerno narasel. Najbrž smemo upati, da bodo Crikvenici njeni stari obiskovalci, pa tudi vsi, ki so jo letos spoznali, ostali zvesti tudi v bodoče, saj se je na moč potrudila, da jih naveže nase, kar se tiče potrežbe in zmernih cen. Vreme pa je bilo tudi vse poletje izredno ugodno in še v septembrskih dneh pripeka sonce, da bo plaža brez dvoma še dolge tedne polna

razgibanega življenja. Kdor bi želel izkrajnske jesenske puščobe in moče pobegniti te dni v sonce in na čisti zrak, naj jo za nekaj dni mahne v Crikvenico. Izbrala hotelov in pensionov po zmernih cenah je pestra, občinski turistični odbor je vsakomur z informacijami drage volje na razpolago. A kdor bi hotel na hitro roko v Crikvenico za nekaj dni, se lahko obrne naravnost na našega postojnskega rojaka g. Bernika, ki ima v neposredni bližini luke in kopališča vzorno urejeno hotelsko podjetje »Jadranc«. Jesen Crikvenici nudi priliko najlepših doživetij.

Kraljica tropskih noči

Lepa, oboževana Hedy Lamarr, ki se je bila s svojim prvim filmom »Alžir« uvrstila med najsijajnejše zvezde hollywoodskega neba, je, kakor poročajo listi, dosegla višek svoje popularnosti z najnovejšim filmom »Kraljica tropskih noči«, v katerem nastopa z ljubimcem ženskega sveta Robertom Taylorjem. Hedy Lamarr, ki je z Robertom Taylorjem danes najbolj obudovani par Hollywooda, si je po tem filmu stekla naslov najlepše žene Hollywooda in duhoviti Američani so jo krstili za »miss Sex Appeal številka 1«. V resnici si je težko predstavljati bolj zapeljivo žensko na filmskem platnu, kakor je Hedy Lamarr. Velefilm »Kraljica tropskih noči« se

odigrava v Saigonu, ki ga imenujejo Pariz Vzhoda, ker je v njem nočno življenje nadvse živahno, a ženske so lepe in opojne kakor v pravem Parizu. V Saigonu so v tekmi srečujeta dve kulturi, prodajajoča kultura zapada in kultura stare Indokine. Ekstotika in erotika Vzhoda nudita najlepši milje, v katerem se zapleta in razpletata ljubavni roman razkošnega mladega Američana in skrivnostne mešanke Mannon. V filmu sodeluje tudi sloveči Joseph Schildkrauth, ki nam je ostal v lepem spominu kot vojvoda Orleanski v »Mariji Antoinetti«. V kratkem bomo imeli priliko, da vidimo »Kraljico tropskih noči« tudi v Ljubljani.

Javna tribuna

Na turški način

Veleceni gospod urednik!
Z ozirom na to, da se vleče po časopisnih zabavljanje proti dražitvi najnujnejših življenjskih potrebščin ko jara kača, dovolite, da vam navedem sam en primer pametnega pobiranja dražine, ki je obstajal med svetovno vojno v takrat še nedrosvitjeni Turčiji.

Bil sem pri neki vojni edinici, ki je bila dodeljena turški armadi v Dardanelah in Smirni. Kot prehranjevalni organ te edinice sem imel 3 leta priliko, mnogo potovati vzdolž cele zapadne Anatolije in nakupovati živila v različnih manjših mestih (velikih ko naš Kranj). V vsakem takem mestu je bil sedel kajmakamata (sreskega raelstva). Pred pričetkom takozvanega bazarjuna (sejma za živila) je dal sreski načelnik oklicati točen cenik, ki ga je vsak mesec prejemal od centralne vlade v Carigradu, po svojih vojakih. Te cene so v teku 3 let zelo malo narasle. Navedem naj ceno olivnemu olju, ki je znašala jeseni 1915 6 piastrov, a meseca avgusta 1918 7 piastrov, moke, srednje bele, po 2 piastra (1915) in 3 piastre (1918). Cene so bile določene prav za vse kmetiške pridelke in živino. Voliče sem plačeval po 6 piastrov v letu 1915, in po 8 piastrov meseca oktobra 1918.

To je kratek primer, zakaj so se cene tako čvrsto držale, ko je morala Turčija vsjo vojno ogromno izvažati v centralne države. Kazenske sankcije so bile za onega, ki je hotel dražje prodajati, čisto enostavne: blago se mu je zaplenilo in imel je čast, stati po ves dan med dvema stražarjema pred hišo sreskega načelstva, tako da ga je vsak lahko videl in oposoval. Trgovci, ki so bili po večini Židje, so smeli na trg prineseno blago (olje, fižol, krompir, zeljavjo, sir, maslo in slično), nakupovati šele po 12 po ceni, ki je bila za tisti mesec določena, prodajati pa so smeli te življenjske potrebščine največ za 10% dražje. Če se niso držali cen, so jim blago odvzeli. To lepo navado sem imel priliko opozovati na Dardanelah v mestih Canakale, Galipoli, Panderma (veliko izvozno pristanišče, do katerega drži železnica Smirna—Carigrad), Ezine, Bajramič, Man'ssa in drugod. Pa tudi v samem Carigradu, ki je veljal za naidražje mesto, med svetovno vojno ni vladala dražina za najnujnejše življenjske potrebščine. Smirna, ki je bila od egejske morske strani blokirana od Angležev, je bila v tem pogledu še cenejša ko Carigrad.

Ali bi se ne dal pri nas uvesti ta sistem? Izvajati pa bi se moral res po turško, to se pravi, brez ozira na mogoče drugače vlezudno osebo. Z raznimi bi bilo treba pomesti — tu pomaga samo točno izvajanje direktiv, danih od centralne vlade, primernih za razne pokrajine. F. N.

Klic iz naših dni

Tik pred odkritjem spomenika blagopokojnemu Viteškemu kralju, ko sta se Ljubljana in vsa naša ožja domovina razgibali v živahnem slavnostnem vrvežu, smo prejeli naslednje pismo, ki ga zažalost nisimo mogli pravočasno objaviti, pa ga prinašamo danes z iskreno željo, da prósija ne bi ostala brez odziva:

Velepoštovani gospod urednik!
Težko, nerodno prošnjo imam na srecu, a ker ne premorem žive duše na svetu, se z njo obračam na vas. Na praznik 6. t. m. bodo v Zvezdi odkrivali kraljev spomenik in tako rad bi se tudi jaz udeležil slavlja. Tam bodo številni moji tovariši iz svetovne vojne in izza prevarnih dni, koroški legionarji, Maistrovi borci in vojni dobrovoljci. Med njimi imam mnogo dobrih prijateljev, a sem na žalost v teh letih po večini izgubil z njimi vsak stik. Rad bi šel zraven, da se še enkrat srečam s tovariši, s katerimi smo ob koncu svetovne vojne z rama ob rami kovali Jugoslavijo. Ne morete si misliti, kako hudo mi je, ko bom moral ostati doma iz preprostega razloga, ker nima mčaj obleči, saj že dolgo vrsto let nisem toliko zaslužil, da bi si kupil primerno obleko. Preživljam se z izdelovanjem slik in okvirov, a zaslužek komaj znese toliko, da imam za skromno hrano in za stanovanje. Nujno vas prosim, če vam je mogoče pomagajte mi na kak način, da pridem do kakršnekoli obleke, ki sem je krvavo potreben tudi zato, ker se polagoma bliža zima in s strahom pričakujem dni, ko bosta pritisnila mraz in sneg.

Oprostite mi, da vas nadlegujem s to prošnjo. A ker vem, da vaš list rad pomaga človeku v stiski, sem si vam upal napisati te vrste. Morda bi se med vašimi čitatelji našel plemenit človek, ki bi mi lahko priskočil na pomoč. Vam in dobrotniku bom ostal vekomaj hvaležen.

N. N.
Objavljamo to pismo, trdno prepričani, da prošnja, ki na tako značilen način razkriva zadrege naših dni, ne bo zadelo ob gluhe stene. Naslov prošnje je na razpolago pri blagajni »Jutrca«.

Na borzi šolskih knjig

Počitnice so se približale koncu. V Ljubljano se vračajo dijaški: nekateri s hrbov ali z morja, drugi pa, ki niso »ljubljanke srajce«, si iščejo stanovanje za novo šolsko leto. Na naši slavni promenadi je tudi že pričel prevladovati srednješolski svet.

Zdaj, ko je pričetek pouka pred durmi, je treba spet nakupovati razne stvari: knjige, zvezke, svinčnike... V trgovinah s šolskimi potrebščinami je polno nakupovalcev. Vsak gleda, da se čim prej oskrbi z vsem potrebnim. Samo v knjigarne pride malo takih, ki bi kupili šolske knjige. Kdo pa naj kupi nove šolske knjige, ko so tako drage. Očetje kaj nejevoljno gledajo na knjige, razstavljene v izložbah. Povprečna cena je petdeset dinarjev. Nekatere stanejo tudi več, malokatera manj. Oče naj kupi nadebudnemu sinčku šest knjig: tri sto dinarjev! Potem pa še knjige hčerki, ki hodi v peto, in še enemu sinu, ki bo zdaj obiskoval osmi razred gimnazije — finančni polom! Za knjigo plačaš mnogo, rabi jo pa le eno ali dve leti. Zato kupuje večina študentov rabljene knjige. Seveda ne na starini, temveč na slavnem dijaškem sejmu. Dijak prodaja, dijak kupuje. Svoji k svojim!

Profesionali

Tu je kakor na velikem mravljišču. Vsak prodaja ali pa kupuje: fantje, dekleta, višješolci, nižješolci v spremstvu staršev, stari prekupčevalci; vseh je polno. Gneča je vedno večja. Vse povprek je klicanje, vsak ponuja svoje blago.

— Za sedmo, osmo!
— Liturgika!

Stalne cene padajo pod pritiskom spretnih kupovalcev, kupčije se sklepajo, knjige gredo v denar. Prekupčevalci komaj nosijo prenapolnjene aktovke. Prodajanje šolskih knjig na sejmu je kaj izdaten vir dohod-

kov. Marsikdo zasluži na ta način težke stotake, s katerimi se potem preživlja tja do zime.

— Od prve do osme!
— Za vse šole!

Tako se oglašajo prekupčevalci. Pri njih dobiš vse, kar si želiš: veliki zemljepisni atlas, celo zbirko francoskih vadic, najrazličnejše slovarje... To so profesionalisti. Prodajanje knjig je že njihov poklic.

Zjutraj ali zgodaj popoldne se postavijo pred kino Matico, tudi v Zvezdi postoje in čakajo na žrtve. Pa jo primaha neizkušeni fantič, knjig še ne zna pravilno oceniti. Saj gre zdaj šele prvič na dijaški sejem. Naenkrat so strokovnjaki okoli njega in mu izpraznijo aktovko.

— Koliko pa hočeš za te knjige?
Pri te mvprašanju zmigujejo z glavo, češ saj te knjige itak niso kaj prida.

Fantič boječe pogleda naokoli, potem pa pove ceno. Oni pa skoraj vsi v en glas:
— Ti si pa drag! Kaj pa misliš! Ali ne veš, da se lepe knjige prodajajo za polovično ceno, špehi pa za podpolovično?

Mladi prodajalec se nekaj časa brani, nato pa sklenejo kupčijo. Vse boljše knjige je na mah prodal. Dobil je denar, celo pet dinarjev več, kakor so se zmenili, počasi se je odstranil. Tisti, ki so knjige kupili, si pa veselo mežikajo. Nato pa spet čakajo na nove žrtve.

Ko so si nakupili dovolj knjig, gredo s prenapolnjenimi aktovkami na sejem. Tam prodajo knjige po »solidni« ceni, samo kovača pod normalo.

Saj vsak krvavo potrebuje denar. Zakaj bi človek grdo gledal te trgovce!

Mati neboljenca

Na sejmu pride nakupovat skrbna mati s svojim neboljencem. Naenkrat ju obkroži gruča prodajalcev. Vsak moli svojo knjigo kupovalki pod nos.

— Za katero potrebujete, gospa?
— Za tretjo.
— Zgodovine in aritmetike sigurno še nimate!

Gospa je že vsa nervozna. Sama ne ve,

h komu bi se obrnila. Končno razjasni, da še nima, seveda s pripombo: samo da ne boste predragi.

— Gospa, kar poglejte knjigi — se oglašajo najbližji — popolnoma novi. Takih knjig je malo na sejmu. Poglejte, niti enega madeža, kakor da bi pravkar prišla iz knjigarne. Zgodovina tri kovače, aritmetika pa štiri in dvajset dinarjev.

— Kaj, ali ste na glavo padli vzdihne prepadena gospa.

— Koliko pa daste? Saj se damo zglati!

— Z vami sploh ne govorim več. Kaj pa mislite! Dam še tistih par dinarjev, pa imam novo knjigo. — Pojdi Francelj, greva pogledat drugam.

Na vsaki hpar korakov vidiš koga, ki išče drobiž.

To je kaj pogosto vprašanje. Tu je vedno stiska za drobiž. Nakupovalci pridejo na sejem s stotaki. Potem pa prodaj knjigo, če nimaš dovolj drobnega denarja. V vseh bližnjih trgovinah je zmanjkalo drobiža...

„Odžiranje“

Tam je neka gruča. Ze od daleč se sliši živahno barantanje:

— Kaj, štirideset dinarjev hočete za to geometrijo?

— Gospod, kar kupite za ta denar. Tako lepe knjige že dolgo niste videli.

Tako je hvallil prodajalec svoje blago; uspel je. Gospod že vleče denarnico iz žepa. Naenkrat se vmeša pritepenec.

— Gospod, kupite jo od mene; jaz jo dam za petintrideset.

Nelojalni konkurent je prodal knjigo. Toda komaj je prodal in napravil par korakov — že je dobil batine. — »Odžiranje« je največja pregreha na sejmu.

— Za četrto, peto!

— Kdo ima za sedmo?

Kričanje vsevpred. Nekateri se zbirajo in se pogovarjajo, večina pa hiti po poslih. Cas je zlato! Tu je vsaka sekunda dragocena. Malo pozneje pride — pa že drugi napravi kupčijo.

— Gospa, potrebujete kaj za peto?

— Imate slovensko čitanko? se prijazno odzove gospa.

— Seveda jo imam. Poglejte, kakšna krasna knjiga je to. Stane pa samo štiriinšestdeset dinarjev.

Seveda ni bila ta knjiga nič kaj krasna. Listi so se komaj držali skupaj. Platnice zlomljene, vsi listi so bili duhovito ilustrirani.

— Bežite, bežite! Tak špeh in toliko denarja. Rabljene knjige morate prodati za polovično.

— Gospa, ta knjiga je razprodana. Ne dobite je več v knjigarnah, tudi na sejmu jih je le nekaj komadov. Samo požurite se, dokler je prilika.

Kupovalka neverno zmiguje z glavo. Knjiga je bila »na svitlo dana« nekaj let po vojni. Ta letnica na naslovni strani ji vzbujala dvom.

— Pa je prava?

— Če pa ta knjiga ni prava, potem si dam glavo odrezat!

— Osemindvajset vam dam, če hočete. Še pohištvo sem morala prodati za polovično ceno. Se zdaj mi je škoda tiste jedilnice.

— Trideset dajte, pa je vaša.

— Kaj še dva dinarja? Za ta denar se dobi že štruco kruha.

Gospa, obuta v čevlje, ki so stali sigurno nad tri stotake, ni dala dveh dinarjev in kupčija se je razbila...

Očetje in knjigovezi

Na sejmu ne prodajajo knjig samo dijaški. Vidiš tudi starše s cekarji in kovčegi, ko prodajajo knjige. Tam kaže poglavar družine že davno iz prometa vzete knjige in z nasmehom na ustih vabi.

— Stirje špehi za tri kovače.

Seveda se nihče ne zmeni zanj. Le porogljivo se ozirajo za njim.

Nedaleč barantajo za neko raztrgano knjigo.

— Tako knjigo naj kupim? Saj frčijo vsi listi ven. Pa še listi manjkajo.

— Garantiram, gospod, knjiga je kom-

pletna. Za vas napravim izredno ceno: deset dinarjev. Knjigo boste zdaj kupili. Nato jo nesite v knjigovoznico Ogrinc. Tam vam jo zvežejo za par dinarjev, krasno obrežejo in imeli boste novo knjigo...

Ravno nasproti sejma je ta knjigovoznica. Te dni delajo tam s polno paro. Ko je knjiga zvezana, je takoj mnogo več vredna. V knjigovoznici se komaj zrajdejo med kupi šolskih knjig. Tudi knjigovozu pride prav dijaški sejem!

— Za peto, šesto, osmo!
— Logaritmi!

— Dober dan, gospodična! Za katero potrebujete?

Gospodična se dostojanstveno obrne, premosti tistega, ki si jo je drznil vprašati, in odgovori:

— Za nobeno!

Dijaški sejem je tudi promenada. Mnogo je takih, ki pridejo sem samo na izpremembo zraka. Posebno »gospodične« se hodijo rade kazat. Pa saj je to popolnoma razumljivo...

Tak je bežen pogled na dijaški sejem. Vsaka gruča je zanimiva. Vedno slišiš kakšno mastno. Prahu tudi ne manjka. Čevlji so naenkrat pokriti s tanko sivo mastjo. Tako bodo sejmariji, mogoče tudi koga nasejmariji, dokler se ne bo pričel pouk.

Potem pa — bilanca! Mipa.

Kirovsk, mesto apatita

V kratkem času je zrastle mesto največje proizvodnje umetnih gnojil na svetu

Ko je Sovjetska zveza začela pred desetimi leti z realizacijo velikopoteznega načrta rekonstrukcije vseh vseh gospodarstva, je morala najprej rešiti celo vrsto vprašanj temeljne važnosti, med drugimi tudi vprašanje, kako pripomočki prostornim poljem vsako leto do bogatih žetev. Ze v zapadnih, pretežno industrijskih deželah ima poljedelstvo prvovrstne pomen, v Sovjetski vezi pa je problem žetve in povečanja njenih donosov postal državni problem. Ker pa je temeljila izgradnja narodnega gospodarstva v zvezi na tesnem sodelovanju znanosti in prakse, je agronomija že zgodaj opozorila vse poljedelce na ogromni pomen fosforovih gnojil v izboljšanju donosnosti in rodovitnosti polja.

Sergej Kirov

Rusko poljedelstvo je poznalo ta gnojila seveda že v času carizma. Umetna gnojila pa so takrat po večini uvažali iz inozemstva in jih zelo drago plačevali. Sovjetska oblast pa je našla drugo rešitev. Na polotoku Koli so našli sovjetski učenci v nenazadnjih predelih, sredi tundre, kjer je živele le neznatno število nomadov, Laponcev, bogata ležišča apatita, surovine iz katere pridelujejo izvrstno umetno gnojilo.

Vera Nemotova:

Liana

Bil je sam. In po petih letih neprestanega bivanja z Liano je bilo to strasno. Njena slika je stala na njegovi pisalni mizi v lepem kromovem okvirčku. Sam jo je bil nekdo fotografiral na skupnem izletu. Takrat se še nista poznala, drug drugemu sta bila še malone tuja. Toda že tedaj je vedel, da je Liana prava žena zanj, najboljši prijatelj in najdražja tovaršica. Znala je biti tako vesela, tako ljubezna in mila! Na sliki se je držečestno in veselo smejala, in Simonu se je silovalo grlo, kadarkoli jo je pogledal. Liana, mala, nežna, draga Liana. Toliko let sta skupaj preživela, nikoli ni prišlo med njima do najmanjšega nesporazuma. Liana se ni znala jeziti, ne upirati. Bila je posebej ljubezna, nežna in milina. Sešla je doma in čakala nanj, ker ni marala za družbo, hrup in je sovrzila dim. In on se večkrat ni mogel očreči vsemu temu in jo je puščal samo. Nikoli se zaradi tega ni jezila. Erž ko je čula da prihaja, mu je hitela naproti, lekla in nežna kakor vila in se mu je stisnila v naročje.

»Ali se ti je težilo po men?« jo je spraševal. »Očtelj ne bom nikamor več hodil, obljubljam ti.«

Seveda pa svoje obljube ni nikoli držal, in ona je pametno molčala.

Bila mu je v največje tolažbo, kadarkoli ga je začelo kaj boleštnega in neprijetnega. Nikoli si ni bilo na tem ali se je povzpental ali padal na družbeni lestvici. In če bi si bil rekel, da je zločinec in slab človek, bi tega ne bila verjela, njene ljubezni do njega bi to ne bilo zmanjšalo niti za senčico. Da, Liana ga je ljubila. Tako, kakor ga ne bo nikoli nobena žena ljubila, goreče in strasno, vse njeno bitje, njeno celo srce je bilo njegovo. Za

lo. Preiskovanja so pokazala, da so ležišča po množini, kakovosti in količini čistega fosforja najpomembnejša ležišča na svetu, ki prekašajo v vsakem pogledu celo znamenita ležišča v Maroku.

Ogromni polotok Kola je štel pred revolucijo komaj 10.000 prebivalcev. Carska vlada se je malo brigala za ta skriti kotiček. Približno tisoč km od Petrograda je stal obelisk z napisom: Polarni krog. Kar je segalo preko njega, je sličilo pustinja. Med svetovno vojno je bila carska vlada iz strateških ozirov prisiljena, zgraditi železnico do Murmanska, ki je skozi celo zimo nezamrzo pristanišče. Angliška intervencija je te predele v letih 1918 do 1919 popolnoma opustošila. Sovjeti so morali vse iznova zgraditi.

V decembru 1929 leta je Sergej Kirov, ki je bil pozneje žrtve atentata Trockistov, ob vzožno Kulisvumčora ustanovil novo rudniško in industrijsko središče, zgodovinski Hibinogorsk. Po načrtih, katerih temelje je izdelal sam Stalin, je morala v teh zamrznih in tundrastih predelih oživetiti mogočna industrija apatita. Če se ni bilo mest, so jih morali pač zgraditi; če se ni bilo cest, so jih morali položiti; če se ni bilo električne toka, so morali pač postaviti električne centrale. V ledenem molku severa, daleč od vsakega kulturnega središča, je završalo delo. Duša te giganške izgradnje je bil Kirov. Za vse se je brigal, pomagal je v besedi in dejanju, vodil delo inženjerjev, geologov, kemikov. V treh letih je zrastle novo mesto, ki je dobilo kasneje ime Kirovsk, z električnimi centralami in rudniki, z avtomobilskimi cestami, bolnišnicami, šolami in številnimi poslojji. Pobočje pogorja Hibine so pokrili žerjavi in bagarji, ki so začeli z odkopavanjem apatitnih ležišč. Kmalu so se začeli dvigati ogromne stavbe tovarne za predelavo apatita, ene izmed najpomembnejših tovarn umetnih gnojil na svetu.

Število prebivalstva Kirovska, tega novega industrijskega središča, presega danes 40.000. Mesto ima 30 šol s 8000 učenci, montanistično in kemično tehniko z 850 akademiki, 30 bibliotek in razne druge kulturne ustanove. Celo področje je polno življenja in aktivnosti, obzrjeno z električno svetlobo, v polnem cvetu. Na tisoče trakov veže Kirovsk z različnimi kraji Sovjetske zveze, katerim daje fosforjeva umetna gnojila. nikelj, baker, redke kovine in aluminij najboljše kakovosti. Že dolgo ne uvažajo Sovjetska zveza nikakih fosforjevih umetnih gnojil. In kljub temu se nikjer bolj ne gnoji z umetnimi gnojili kakor ravno v Sovjetski zvezi. Danes razpolaga že s precejšnjimi množinami za izvoz. Kakor vemo, Nemčija že uvažajo fosforjeva gnojila iz Sovjetske zveze. In kolikor jih primanjkuje nam, jih bomo ravno tako lahko uvažali iz Rusije.

ZAL MU JE

Sluga: »Gospod grof, v vaši odsotnosti je bil tu neki gospod, ki vas je hotel pretepeti.«

Grof: »In kaj si mu rekel?«
Sluga: »Rekel sem mu: Obžalujem, da gospoda grofa ni doma.«

DOBER IZGOVOR

Ženska: »Kod si hodil tako pozno?«
Možek: »Na pokopališču sem bil.«
Ženska: »Za božjo voljo, kdo pa je umrl?«
Možek: »Vsi, kar jih je bilo tam.«

njo ni bilo drugega človeka. Molčala je, kadar je vedela, da ga nekaj teži in vselej je bila pripravljena za smeh, kadarkoli se mu je zahtelo. Sladka Liana. — In potem je nekega dne odšla. Bila je vedno nekoliko rahlega zdravja, čeprav je to junaško skrivala in se premagovala zavoljo njega, tako požrtvovalno in nesebično, kakor se ne bo n'he več.

Bili so hladnokrski dnevi in on jo je jemal s seboj v največjih nalivih, burji in vetru. Molče je šla ob njegovi strani, žalostna zaradi njegove žalosti, le kdaj pa kdaj mu je pogledala v oči in se tesneje stisnila k njemu; jaz sem tukaj, jaz sem pri tebi, jaz ostane!

In vendar ga je morala zapustiti. Nekega dne je vročica zameglila njene žareče oči, družilo jo je kašelj. Simon je poklical zdravnika, in ta je ugotovil pljučnico. Ni trajalo dolgo. To je bilo edino, za kar je bil usodi hvaležen; skrajšala je njeno trpljenje. Ni se mogel premagati, jokal je pri njej, in ona, že preveč slaba, da bi se privzdignila in da bi ga tolažila, je samo glavčico obrabila k njemu in njene žalostne, zamgljene oči so mu zagotavljale vedno ljubezen in vdanost. Potem, sredi viharne noči, ko je pred okni divjal veter in se je dež zaletaval v steklo, je Liana poslednjč izdihnila. Tako tiho, tako nežno, da n'ti ni vedel, kdaj se je to zgodilo. Odšla je tako tiho, kakor je živela. — Izdihnila je v njegovem naročju.

Zdaj je bil sam. Bolestno, nezmožno sam. Stancvanje ga je strašilo s svojo grozno samotno. Nikoli, nikoli več ne bom imel nikogar tako rad kakor tebe, Liana! Nikoli, nikoli te ne bom pozabil, moja ljubica.

Simon je sklonil glavo in onemogo stisnil pesti. Sonce ki ga je imela tako rada, je zasijalo v sobo in razžarilo njeno sliko, malo sliko ljubezne žene z zvestimi očmi. Male Liane. —

Tip Laponcea

Razgledi in sprehodi

Muzej

Prvi obisk muzeju sem opravil s šolskim razredom. Gospod učitelj nam je prejšnji dan polagal na srce, da pridemo v svežih ovratnikih; od takrat vem, da umetnost in veda zahtevata žrtve.

Otroci pojmiyo muzeje skoraj izključno skozi nos. Če se skušam spomniti na to, kaj sem takrat videl, tedaj se vse zagrne v nedolčnost. Nasprotno pa bi lahko še danes z zavezanimi očmi razpredelil posamezne stroke: staro slikarstvo, novejšo slikarstvo, kiparstvo, kopja in orožja, divjega petelina, srednjeveške skulpture, skelete praživali in tako dalje. Temeljno doživetje pa je ostalo: Sini svet diši! Ne dobro, ne slabo, toda diši. Celo zelo zanimivo.

Kot mladenič v poznejši dobi sem odkril, da so muzeji pozimi kurjeni; to je bilo prvič; drugič: da omika ne more škoditi, in tretjič: da so muzeji izvrstno namilo proti odvismu času.

Treba je le, da se varujemo pred sistematično, sicer nastane iz vsega nekaj sličnega ko delo. Če pa smo enkrat tisoč slik in kipov ter pet nagačenih kontinentov zapored užili — tedaj smo potisnili golo resničnost v kot, kamor spada. To je velika in lepa opojnost, ki je nihče ne užije, kdor ima kako boljše opravilo. Je to življenje reveža z bogovi in sicer z vsemi naenkrat; lahko bi tudi govorili o pustni zabavi srca.

Pozneje šele postanemo pravi obiskovalci muzejev. Zaveštne dolžnosti notranjega obogatena izpolnjujemo, če kupimo kataloge in prinesemo tako zvano naravnavo s seboj. Poleg tega prijateljico, kateri lahko razlagamo: »Nekaj bolj v luči bi moralo stati, potem bi se vse značilne dvigal zvok paralelnih linij.« Ali: »Rafaela so dolgo prečenjevali.«

Danes sem neoporečen muzejski Evropec in vem že nekako v naprej, kaj me čaka v muzejih drugih mest. Uživam zmerno in razumno in nemogoče je, da bi se bilo »no in zmedeno opotekal, kadar zapuščam vrata teh konzerv večnosti.

Kratkoma: postal sem eden tistih dolgočasnežev, katerim so muzeji namenjeni...

O knjigah

Knjige so — dokler jih nismo čitali — nekaj skrivnostnega; nepoznana dežela, ki smo jo pravkar odkrili in jo naš razum temeljito raziskuje. Knjige nam obogatijo naše lastno znanje in zadovoljijo vedoželjnost, ki je vsakemu prirojena.

aZto vzamemo knjigo z neko pobožnostjo v roke. S spoštovanjem stopimo pred njo in jo odpremo z željnimi pričakovanjem.

Kaj nam govoriyo skrivnostna črna znamenja na belem papirju?

Posredujejo nam misli in izkušnje pisateljev.

In nekaj čudovitega, ganljivega v tem mislih. Človeški razum se poglubi, kolikor je to mogoče, v pomen in smisel stvarstva, opazuje živa bitja, ki nas obdajajo, tudi nežive stvari, primerja, premišljuje in sklepa. Tako knjiga bogati naše znanje in opodi našo miselnost. Pod silno težo svojega miselnega bogastva, v luči spoznanja in razumevanja občuti človek nujno zahtevo, da vse te stvari sporoči in razodene drugim. Svoje misli odeva z dragocinim plaščem leposlovnega jezika in jih napiše, da ostanejo za vedno ohranjene v črnih znamenjih na belem papirju.

Drugi prosvetni namen knjige je ta, da se miselni svet mislecev in znanstvenikov ohrani za vse čase. Govoru, pa naj bo razodetje samo, ni dana ta lastnost. Preroki govoriyo; govoriyo prosvitljeno, ognjevito, čudovito; vse, kar je najglobljeja v človeški duši, razgibajo in oplojijo z božjim semenom uvidevnosti in razsodnosti. Toda njihove besede s časom zamrejo kakor besede vseh govornikov. Novi vtisi, nova pozeženja, nove slabosti in nove misli zabrisojo slike, ki so jih ustvarjali; nikjer ni studenca, iz akterega bi mogli zajemati, da bi izgubljeno spet pridobili. Kjer se pojavi oznanjevalec resnice, prerok, mislec, kjer naj beseda razvije svojo vlogo, tja spada tudi pisava; pisava, v kateri beseda otrpne in odreveni, da postane večna dobrina človeštva.

S tem je podan tudi tretji prosvetni pomen knjige. To je vezanje in druženje časov med seboj, premostitev vseh časovnih okoliščin, s čimer se ustvarja prava kultura in vse obsegajoče znanje. V tem trikratnem kulturnem pomenu vidimo vse smisel in ogromno važnost knjige, ki je vidna oblika naših misli, velik kulturni faktor vsega življenja. jd.

II. kolo v slovenski ligi

Bratstvo prvo, Ljubljana četrta

Včeraj so osvojili po dve točki Bratstvo, Železničar in Amater, slednji z zmago nad Ljubljano — Mariborska tekma je ostala neodločena

Danes se je drugič zasukalo kolo v domači prvenstveni ligi in novih osem točk bomo zapisali v prvenstveno tabelo.

Za senzacijo dneva so v tem kolu poskrbeli Trboveljčani, ki so si za oboje točki izposodili samo Ljubljano in se krepko usidrili na drugem častnem mestu med vsemi. Dobro se je odrezalo tudi Bratstvo, ki je proti verjetno najslabšemu nasprotniku zabeležilo že drugo zmago in prevzelo vodstvo v tabeli. Železničarji so z ljubljanskim tal odnesli ves izkupiček in se rešili nevarnega mesta na koncu tabele. Maribor in Kranj sta dobila vsak po eno točko, kar je za Kranjčane vsekakor večji uspeh kakor za nasprotnike.

Trenutno stanje klubov v slovenski ligi je najlepše razvidno iz prvenstvene tabele, ki bo do prihodnje nedelje takale:

Bratstvo	2	2	0	0	7:3	4
Amater	2	2	0	0	5:3	4
Kranj	2	1	1	0	3:2	3
Ljubljana	2	1	0	1	6:3	2
Železničar	2	1	0	1	4:4	2
Maribor	2	0	1	1	1:5	1
Mars	2	0	0	2	4:6	0
Olimp	2	0	0	2	2:6	0

Tekmovanje se bo nadaljevalo prihodnjo nedeljo med naslednjimi pari: v Mariboru Železničar — Olimp, v Ljubljani Mars — Kranj, na Jesenicah Bratstvo — Ljubljana in v Trbovljah Amater — Maribor.

Spet poraz za gol razlike

Železničar : Mars 3 : 2 (3 : 2)

Danes sta na igrišču Ljubljane odigrali prvenstveno tekmo enajstorici Marsa in Železničarja iz Maribora. Vreme je bilo izredno lepo in zato ni nič čudnega, da je tekma prisostvovala le okrog 250 gledalcev, ki danes z igro in znanjem obeh enajstorice spet niso mogli biti zadovoljni. Zmago je spravilo moštvo iz Maribora, čeprav bi bil po poteku igre in prilikah na obeh straneh pravičnejši neodločeni izid.

Mars je nastopil v postavi: Pavlica, Gvardjančič, Prijatelj, Humer, Sočan, Pišek, Piskar, Perko, Zigon, Hassl, Dobret.

Moštvo to pot ni zaigralo kakor smo ga videli včasih. Enajstorica je vse premalo povezana med seboj, da bi lahko dosegla vidnejši uspeh, ker razen obrambe ter v napadu Zigona ni mogoče pohvaliti nikogar. Srednja vrsta je imela do polčasa dobrega moža v Sočanu, v drugem delu igre pa je vsa trojica precej odpovedala. V napadu se je zelo trudil Zigon, zato pa so ostali štirje precej »plavalci« in je v glavnem njihova krivda, da je Mars spet izgubil obe točki.

Železničar je igral z naslednjimi: Španger, Frančič III, Antoličič, Stifitar, Kardinar, Krasnik II, Lešnik, Kovacič, Turk, Pocaž II, Stalekar.

Enajstorica gostov je tudi pokazala precej skromno igranje, ki kaže, da tudi v Mariboru z nogometom ni vse v redu. V obrambi, ki je bila najboljši del moštva, je bil prav dober Antoličič, pa tudi vratar, ki je med drugim branil enajstmetrovko, ima največji zaslug za današnji uspeh. Krilci so dobro podpirali napad, ki pa danes s svojo igro ni mogel navdušiti, ker razen desnega krila v njem ni vidnejših moči.

Kratek potek: Igra je v začetku hitra in ostra, posebno Ž. je stalno pred golom domačih. Že v 2 min. Pocaž iz predložka desnega krila z ostrim strelom postavi 1:0. Takoj nato domači iz enajstmetrovke, ki jo strelja Dobret, izenačijo 1:1. M. je stalno v napadu, toda pred golom nemogoč. Gostje imajo srečo, da iz gneče pred golom dosežejo vodstvo 2:1 M. je v igri močnejši, toda šele v 30 min. Zigon prevari vratarja ter preko njega pošlje v mrežo 2:2. V 39 min. Ž. iz gneče pred golom srečno poviša na 3:2.

Po odmoru je igra manj zanimiva, posebno domači igrajo vse preveč brezglavo, čeprav so v polju boljše. V napadu Hassl ni mogoče dnevna in tudi na Dobretu se vidijo »leta.« V 35 min. obramba podere Kazen z bele točke pa strelja Perko vratarju naravnost v roke. Do konca igre je M. v napadu, toda obramba gostov je na mestu ter uspešno brani doseženo zmago. Sodil je g. Mehle. V predtekmi je rezerva Marsa zmagala nad Slavijo z 4:1.

Senzacija iz Trbovelj

Amater : Ljubljana 3 : 2 (0 : 0)

Trbovlje, 8. septembra. Pred tisoč gledalci je bila odigrana prva tukajšnja ligaška tekma med Ljubljano in domačim Amaterjem, ki se je končala z veliko senzacijo, in sicer z zmago domačega moštva.

Amater je zaigral s srcem in je zmago popolnoma zaslužil. Pomanjkanje tehnične znanja je nadoknadil z veliko požrtvovalnostjo. Vsi domači igralci so storiili svojo dolžnost.

Ljubljana je zaigrala dobro, videlo pa se je, da je ves čas podcenjevala nasprotnika. Dobljenih golov vratar ni mogel braniti. Publika je bila disciplinirana. Do odmora je tekma minila brez gola na obeh straneh, potem pa je v 7. minuti Gosak dosegel vodstvo za A. V 15. min. je Cebolin izenačil in že 2 min. kasneje je Gomezel dosegel vodstvo za Lj. 2 : 1. V 32. min. je Gosaku uspelo še enkrat potresti ljubljansko mrežo in izravnati stanje 2 : 2. Tri minute pred koncem je prišel do strela. Kos, ki je zabil zmagonosni gol.

Tekmo je sodil ljubljanski sodnik ing. Mrdjen, ki je imel pri enem izmed golov v korist Amaterja nekaj sitnosti in ga nazadnje tudi ni priznal.

Druga jeseniška zmaga doma

Bratstvo : Olimp 4 : 1 (1 : 1)

Jesenice, 8. septembra. Na igrišču Bratstva je bila danes ligaška nogometna tekma med Olimpom in Bratstvom. Bratstvo je v prvih minutah prevzelo pobudo ter po Ivaniševiću dalo gol že v 6. min. Potem pa je bilo, kakor da bi igralci Bratstva zaspali. Vodstvo je prevzel Olimp, ki je zagospodaril na igrišču in je tehnično ter taktično predvedel dosti boljše igro. Če bi bil imel več boljših strelcev, bi bil rezultat obrnil sebi v prid. Edine zasluge, da je Bratstvo vzdržalo, so imeli Ivanišević, Zavrl in Knific, ki niso spali. Olimp je izenačil po Čaterju v 40. minuti.

ca ni bila povezana. To velja zlasti za napad, kjer je igral vsak na svojo pest. O kakih miselnih kombinacijah ni bilo ne duha ne sluha. Če se je temu ali onemu nudila kaka prilika, so jo klavarno zastreljali. V krilski vrsti situacija ni bila nič boljša. Branilca sta bila edina, ki sta se vidno potrudila, prav tako vratar. Oddajane žoge je bilo zelo netočno, tako da je imel nasprotnik lahko delo, ko je razbijal napade. Vse v vsem, Maribor je danes predvedel igro, s katero ni mogel zmagati. Tudi so bili domači slabši v startu in pogrešali smo pri njih tudi požrtvovalnosti ter elana. Tekma sama je bila vse prej kakor lepa. V ostalem je bila fair, tako da sodnik Deržaj iz Ljubljane ni imel težkega stališča. Zanimivo je, da je oba gola zabil Maribor, in sicer v 42. min. Vodeb, v 43. min. pa Korent.

V predtekmi je v prijateljski igri rezerva Rapida zmagala nad rezervo Maribora 5 : 2.

CELJSKI I. RAZRED

Celje, 8. septembra. V celjskem I. razredu sta bili danes odigrani prvi dve prvenstveni tekmi, tretja med Štorami in Laškimi pa je brez igre pripadla Štoram, ker enajstorica iz Laškega ni nastopila. V Celju je enajstorica Celja zmagala nad Atletiki s 3 : 0, na igrišču Olimp pa je bila odigrana tekma med Radečami in Borutom, ki se je končala s 5 : 3 za Radeče.

Tekme v hrvatski in srbski ligi

HRVATSKA LIGA
ZAGREB: Hašk : Gradjanski 1 : 1 (1 : 0), Hajduk : Železničar 3 : 1 (3 : 1).
VARAŽDIN: Concordia : Slavija 1 : 1 (1 : 0).
SUBOTICA: Bačka : Sašk 2 : 0 (1 : 0)

SRBSKA LIGA
p — Beograd, 8. septembra. Današnje V. kolo v ligaškem tekmoivanju se je končalo s samimi senzacijami, saj so izgubili igre vsi favoriti. Podrobno je bilo takole:

BEograd: Jugoslavija (Jabuka) : Jedinstvo 4 : 1 (1 : 1), Vojvodina : Bask 5 : 3 (2 : 2).

SKOPLJE: Gradjanski : Jugoslavija (B) 1 : 0 (1 : 0) (I).

BOROVO: Bata : BSK 1 : 0 (0 : 0).
SARAJEVO: Slavija : ŽAK 3 : 3, (3 : 1).

V druge mpolčasu se je stanje popolnoma obrnilo. Bratstvo je predvedlo močno igro ter je stalno oblegalo vrata Olimpa. Odlikoval se je zopet Zavrl, pa tudi Knific, Ivanišević in Janežič, sicer pa so bili dobri vsi. Stalni napadi Bratstva so dali tudi dobre rezultate. V 20. min. je Janežič zabil drugi gol, v 30. min. isti igralec tretjega, v 35. min. pa je padel po lepi kombinaciji Ivanišević - Marn še četrti gol. Pred koncem je Marn krasen predložek podaljšal z glavo v mrežo, toda sodnik zaradi offsidea gola ni priznal.

Sodnik je bil g. Cimerman iz Ljubljane. Tekmi je prisostvovalo 600 gledalcev.

Po ena točka za vsakega

Maribor : Kranj 1 : 1 (1 : 1)

Maribor, 8. septembra. Tudi druga prvenstvena tekma, ki je bila danes na igrišču Železničarja, je prinesla mariborskemu nogometu neuspeh, kajti Mariboru se ni posrečilo, da bi Kranjčanom iztrgal obe točki. Prav tako za današnjo tekmo ni bilo mnogo zanimanja in prisostvovalo ji je le okrog 400 gledalcev, ki so imeli priliko gledati vso revščino našega nogometa. Kranjčani so danes predvedli nekoliko boljše igro kakor prejšnjo nedeljo proti Železničarju, toda tudi ta igra ni mogla navdušiti. Gostje so danes spet imeli najmočnejšo formacijo v ožji obrambi, dočim se napad ni izkazal, pač pa je v polni meri izpolnila svojo nalogo krilska vrsta. Maribor je zaigral zelo slabo. Enajstor-

Krasen uspeh naših plavalcev

Jugoslavija — Madžarska

16 : 16

Meddržavni plavalni dvoboj v Segedinu je ostal neodločen — V waterpolu smo tesno izgubili — Dva nova jugoslovenska rekorda

o — Budimpešta, 8. septembra.

Danes je bil v Segedinu z napetostjo pričakovani plavalni dvoboj med Jugoslavijo in Madžarsko. Čeprav so Jugoslovenci v zadnjem času zelo redko nastopali v močni mednarodni konkurenci, so vendarle dosegli proti eni najboljših plavalnih nacij v Evropi nad vse častni remis. Madžarski zvezni kapetan je ob tej priliki izjavil, da bi bila Jugoslavija, če bi bila nedavno sodelovala na turnirju v Budimpešti, zasedla boljše mesto od Italijanov in Nemcev.

Tehnični rezultati tega dvoboja so bili naslednji:

100 m hrbtno: 1. Ciganović (J) 1:12,4, 2. Kovacs (M) 1:14,6.

400 m prosto: 1. Tatos (M) 4:55, 2. Žižek (J) 5:09,4.

100 m prosto: 1. Elemeri (M) 1:00,2, 2. Pelhan (J) 1:03.

200 m prsno: 1. Cerer (J) 2:45,8, (nov

jugoslovenski rekord), 2. Fabian (M) 2:52,2.

4 × 200 m prosto: 1. Madžarska 9:22, 2. Jugoslavija (Curtini, Pelhan, Balla, Žižek) 10:02. Jugoslovenci so tukaj zvali samo za mesto, ker je bil Žižek že po prejšnji točki nerazpoložen.

3 × 100 mešano: 1. Jugoslavija (Ciganović, Cerer, Defilipis) 3:27 (nov jugoslovenski rekord), 2. Madžarska (Galambos, Fabian, Elemeri) 3:13,8.

STANJE TOČK: JUGOSLAVIJA 16, Madžarska 16.

V tekmi v waterpolu je Jugoslavija izgubila tesno z 0 : 2. Jugoslovenska sedmorica je šla v vodo v naslednji postavi:

Mihovilović, Giovanelli, Samardžić, Kurtini, Dinković, Strmac, Ciganović. Sodnik je bil Zagrebčan mr. Praunspenger. Gostje so igrali zelo dobro in so posebno po svoji hitrosti navdušili gledalce. Izven dvoma je, da bi bilo to moštvo lahko zmagalo, če bi bilo imelo namesto Strmca v postavi Poliča.

Dirkači — zmagovalci iz Srbije — doma

Včeraj dopoldne so se vrnili iz Beograda kolesarji, ki so na veliki dirki okrog Srbije z največjimi uspehi zastopali slovensko kolesarstvo

Beograd, 8. sept. D. Sinoči so odpotovali iz Beograda v Ljubljano funkcionarji ter dirkači SKZ. Velik uspeh, ki so ga dosegli Slovenci na dirki okrog Srbije, je vzbudil v Beogradu zanje velike simpatije. Slovenci sportniki nosijo domov mnogoštevilne poklone in bogata darila, ki bodo razstavljena v Ljubljani. Tajnik SKZ Otrin je dal novinarjem izjavo, v kateri se zahvaljuje za priscrčen sprejem slovenskih kolesarjev ter poudaril izraz simpatij in ljubezni, ki so jih bili deležni Slovenci med prebivalstvom Srbije in Bosne, tako med najpriprostejšimi seljaki, kakor tudi med najuglednejšimi zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

Ljubljana, 8. sept. Čudovito lepe in nepozabne sprejeme so imeli naši najboljši kolesarji v teh dnevih, ko so prihajali iz kraja v kraj v devetdnevni dirki po Srbiji. Zato jih je zelo začudil in neprijetno presenetil tihi sprejem, ki so ga bili deležni danes po prihodu jutranjega brzega vlaka iz Beograda v Ljubljani. V tej naročeni tišini pa se je le zbralo na peronu in pred kolodvorom nekaj sto prijateljev kolesarskega sporta in ostalega sportu naklonjenega občinstva, da pozdravi zmagovalca in lastnika zlatega kraljevega pokala Janeza Peternelja in tovariše na povratku s te naporne sportne preizkušnje. Med prisotnimi so seveda

najbolje plasiranimi dirkači iz Srbije na čelu odpeljala pred kraljevi spomenik v »Zvezdo«, kjer so zmagovalci položili pred spomenik lovorjev venec in se poklonili liku Velikega kralja.

Letošnja dirka okrog Srbije pomeni tudi za slovensko kolesarstvo velik dogodek, od katerega dalje se bod najbrže razmere v tej sportni panogi urejale uspešneje, kakor so se mogle dozdaj. Kakšno vlogo bo pri tem imela vrhovna kolesarska zveza v Zagrebu, se za enkrat ne more presoditi, vse pa kaže, da jo bodo dogodki prehiteli.

Atletika

Visoka zmaga hrvatskih atletov

Včeraj je bil v Zagrebu končan dvoboj Hrvatska : Srbija, v katerem so Hrvati zmagali s 116 : 86 točkam

o — Zagreb, 8. septembra. Danes se je nadaljeval atletski dvoboj med Srbijo in Hrvatsko. Hrvatske so zmagali z veliko razliko 116 : 86 točkam. Po večerajšnji majhni razliki ni nihče pričakoval tako izdatne zmage Hrvatske. Borbe so bile lepe in zanimive, vendar so v tehkih povsod zmagovali domači atleti, le v prvi točki na 100 m so prepračevalno zmagali Srbi, in si priborili obe prvi mesti. Druga točka, v kateri so dosegli zmago, je bil troskok. Tekmovanju je prisostvovalo nad tisoč gledalcev. Organizacija je bila dobra, tehnični rezultati pa so naslednji:

Met 100 m: 1. Stevanović (S) 11,4, 2. Dimitrijevič (S) 11,4, 3. Tauber (H) 11,5. 4. Urbic.

Met kopja: 1. Janderlić (H) 50,10, 2. Smeđa (S) 49,83, 3. Janc (S) 47,18, 4. Miloš (H) 46,77.

Skok v višino: 1. Abramović (H) 180, 2. Lazarevič (S) 175, 3. Živković (S) 175, 4. Rosenberg (H) 170.

Tek 400 m: 1. Despot (H) 51, 2. Srakar (H) 52,2, 3. Čatić (S) 54.

Tek 1.500 m: 1. Kotnik (H) 4:03, 2. Flaš (H) 4:03,4, 3. Fišbah (S) 4:17, 4. Banić (S).

Met kladiwa: 1. Goić (H) 48,82, 2. Matejič (H) 43:57, 3. Ščetin (S) 35:32.

Troskok: 1. Vučević (S) 13,93, 2. Gal (H) 13,92, 3. Simunović (H) 13:34, 4. Lazarevič.

Tek 400 m zapreke: 1. Rosenberg (H) 1:52, 2. Čatić (S) 1:02,2, 3. Klein (H) 1:02,4.

Stafeta 4 × 100 m: 1. Hrvatska 45,5.

Po končanem tekmoivanju je Rudolf Mac, bivši atlet in zdaj šef oddelka za telesno vzgojo pri banki uprav, izročil zmagovitemu moštvo krasen pokal bana dr. Subašiča, predsednik HAS inž. Helebrant pa je izročil Jožetu Kotniku lep pokal zveze za najboljši rezultat v tekmoivanju. Nato je govoril še predsednik HSS dr. Krnjevič, ki je čestital zmagovalcem, hkrati pa poudaril veselje, da so zopet obnovljeni stiki med Srbi in Hrvati v tej sportni disciplini.

Skoraj 80 atletov v Mariboru

Uspeli miting Železničarja — Spet nov rekord ing. Stepišnika v kladiwu

Maribor, 8. septembra.

Ob velikem zanimanju občinstva je bil danes dopoldne na Železničarjevem stadionu medklubski lahkoatletski miting, ki ga je priredil SK Železničar. Na tem mitingu, ki je trajal tri ure, so startali najboljši atleti vseh slovenskih klubov, tako Ilirije, Primorja in Planine iz Ljubljane, Bratstva z Jesenic, SK Celja, SK Ptujja ter mariborskih klubov Železničarja, Maratona in Rapida iz Maribora, skupaj 78 atletov. Tehnični rezultati so bili naslednji:

Tek 100 m: 1. Zorko (Z) 11,4, 2. Hanzl (C) 11,9, 3. Kolenc (I) 11,9. Tek na 400 m: 1. Pleteršek (C) 53,1, 2. Agrež (C) 56,5, 3. Kos (C) 56,6. Tek 800 m: 1. Oberšek (I) 2:00,6, 2. Goršek (C) 2:00,8, 3. Schmiederer (R) 2:05. Tek 5.000 m: 1. Kvas (B) 17:00, 2. Zupan (B) 17:04,4, 3. Glonar (I) 17:16. Stafeta 4 × 100 m: 1. Železničar 47,2, 2. Planina - Ilirija komb. 47,6, 3. Celje 47,9.

Skok v višino: 1. Milanović (I) 1,75, 2. Zorko (Z) 1,70, 3. Dr. Casny (Pr.) 1,65. Skok ob palici: 1. Orošy (R) 3:30, 2. Radič (R) 3:20, 3. Smrdel (Maraton). Skok v daljino: 1. Zorko (Z) 6,25, 2. Dr. Casny (Pl.) 6,04, 3. Nabernik (Z). Met krogle: 1. inž. Stepišnik

izda tudi uredbo, ki bi prisilila mlade zdravnike, da bi nekaj časa prakticali tudi na vasi, če hočejo uživati pokojnine in druge ugodnosti. Beogradu bi lahko pustili 300 zdravnikov, ostale pa poslali na deželo. Zdravstvene zadruge so kmetu izredno potrebne. Že po samem videzu vasi in ljudi človek lahko presodi, ali je v kakšnem kraju zdravstvena zadruga, ali pa je ni. Vsi govorniki so odločno izjavljali, da bi se kmetje lažje odrekli vseh drugih zdravstvenih skupaj kakor pa zdravstvene.

Na koncu zborovanja je bila sestavljena resolucija, iz katere posnemamo: Že pol stoletja delujejo zadrugarji Jugoslavije z vso požrtvovalnostjo na področju narodne prosvete, gospodarskega napredka, socialne pravičnosti in miru. Kot sietza celokupnega jugoslovenskega zadrugarstva je zdravstveno zadrugarstvo, ki se je med ljudmi že močno zakoreninilo in je najvažnejša veja zadrugarstva sploh. Za naš narod je sistem zadrugarstva najkoristnejši družabno-gospodarski sistem

Pesimist gre na jadrano partijo...

Dežela potrebuje zdravnikov

Beograd, 3. septembra. V nedeljo dopoldne je bil v Beogradu občni zbor Zdravstvene zadrugarstva. Med zborovalci je bilo veliko številno žensko zadrugarstvo, ki igrajo v zadrugarstvu veliko vlogo. Dejstvo, da je prišlo na zborovanje tudi izredno veliko mladih kmečkih ljudi, priča, da prehaja pokret vse bolj v njihove roke.

Zborovanje je vodil predsednik Zveze zdravstvenih zadrug Ljudevit Prohaska, ki je poudaril pomen zdravstvenih zadrug zlasti v današnjih časih. Posebno pozornost zaslužio izvajanja zborovalcev, ki so prišli z dežele. Več kmetov se je priglasilo k besedi in vsi so apelirali na šolane ljudi, zlasti na zdravnike, naj pomagajo kmečkemu prebivalstvu, ker je to najbolj v interesu naroda in države. Zdravnik v zdravstveni zadrugi ni samo zdravnik, temveč tudi učitelj, ki ga imajo ljudje zelo radi. Če zdravniki sami nečejo na vas, bi jih morala država prisiliti. Če država sme izdati uredbo, po kateri sme imeti kmet samo določeno količino hrane, tedaj lahko

(I) 12,45, 2. Jeglič (Pl.) 11,59, 3. Lužnik (Mar.) 11,13. Met diska: 1. inž. Stepišnik (I) 38,45, 2. Lužnik (M) 35,89, 3. Jeglič (Pl.) 34,06. Met kopja: 1. Peters (Ptuj) 46,92, 2. Franček (Z) 46,17, 3. Urbančič (Pl.) 42,78. Met kladiwa: 1. inž. Stepišnik 52,58, (nov jugoslovenski rekord), 2. Gujznik (Z) 42,30, 3. Smrdel (Mar.) 32,17. Inž. Stepišnik je bil v celo dobri formi in bi bil gotovo kladiwu vršel še delj, če se ne bi bilo po četrtem metu odrtgalo. Novi rekord bo lahko priznan, ker so vse naprave ustrezale pravilom atletske zveze. Miting je bil dobro organiziran.

Ocenjevalna vožnja v Belo krajino

Novo mesto, 8. septembra. Ljubljanska sekcija Jugoslovenskega Touringkluba je danes priredila ocenjevalno vožnjo za avtomobile in motocikle iz Ljubljane do Metlike. To prireditve je združila z ogledom belokranjskega narodnega praznika ter tako nudila svojemu članstvu in tekmovalcem prijeten užitek. Na tekmovanje je odšlo 14 motociklistov in 12 avtomobilistov, in sicer ob 7. zjutraj s starta pri mitnici na Dolenski cesti, tako, da je zadnji tekmovalec pripeljal okoli 11 na cilj. Ob 14. je bila potem na vrtu restavracije Makar razdelitev daril in nagrad, pri kateri priliki je predsednik podružnice ing. Ivo Bartl pozdrvil vse tekmovalce in poudaril potrebo prirejanja takšnih konkurenc.

Tehnični rezultati so bili naslednji: Motorji soto do 250 ccm: 1. Rotar Martin (Hermes, Ardije), 2. Križman Anton, (Ilirija, Puch), 3. Drogenik (Hermes, DKW). do 350 ccm: 1. Marn Ivan (Hermes, Triumph).

do 500 ccm: 1. Miklavčič Ivo (Ilirija, Zündapp), 2. Rosenwirth (Hermes, Horex), 3. Lapajne Jule (Ilirija, NSU).

Motorji s prikolicjo: 1. Šiška Janez (MK Ilirija, BMW) (najboljši motociklist), 2. Grašič Janko (MK Ilirija, Puch).

Avtomobili do 1.200 ccm: 1. Gagel Oto (JTK, Steyr) najboljši uspeh dneva, 2. Brumen Franc (JTK, Steyr), 3. Čenčur Vlado, 4. inž. Bartl Ivo;

do 2000 ccm: 1. Hafner Josip (JTK-Taurus Ford), 2. Orehek Pavel (JTK-Steयर), 3. Puhar Ivan (JTK-Opel).

Nad 2000 ccm: 1. Demšar Hieronim (JTK-Steयर).

Tenis

Madžarska : Jugoslavija 3 : 3

Budimpešta 8. septembra. Mednarodni teniški dvoboj madžarskoslavijo in Madžarsko je bil danes končan, in sicer z remisom 3:2. Do tega izida je prišlo takole:

Včeraj je bil na vrsti prvi double, v katerem sta Jugoslovena Mitič in Mayer zmagala nad Madžaroma Szigetjem in Stolzom s 5:7, 6:3, 6:3, 6:4, 6:3. Stanje točk je bilo 2:1. Drugi double, ki je bil včeraj prekinjen, se je končal danes z zmago jugoslovenskega para Punčeca in Palčade nad domačinoma Asbothom in Gaborjem v petih setih 4:6, 6:3, 6:8, 6:4, 6:1.

V nadaljevanju turnirja sta bili danes popolne na sporedu še preostali dve single partiji. V prvi je Petery zmagal nad Mayerjem v treh setih 6:4, 6:1, 6:3, potem pa sta v zadnji igri nastopila Punčec in Asboth. Ta partija

Vrvež v Ljubljani in na prireditvah

Ljubljana, 8. septembra
Tisto česar smo si želeli ves čas avgustovega deževja, se je izpolnilo. Dobilni smo krasno jesen. Vso dobro letošnjega veselja smo preživeli v sončnem vremenu, da je še zaključna nedelja nudila kopalcem in izletnikom toliko užitka, kakor ga še niso imeli letos v poletnih nedeljah. Srečna združenja otvoritve spomenika in prireditve veselja imajo zadnje dni privabila ogromno število ljudi v Ljubljano. Ki je še vsa v slavnostnem okrasju. Danes je dalo svoje delež še Brezje, kamor je bilo običajno romanje na praznik Ma'ega šmarina, in na nekatere druge prireditve (Stari pregovor, da Mala maša že za sukno vpra-

ša, se v letošnjem prebrnem letu k sreči ni uveljavilo).
Popoldne so se vračali romarji in izletniki in napolnili ljubljanske ulice, zlasti pa Konrziški trg, kjer so vsi današnji gostje Ljubljane občudovali mogočen spomenik in veliko vrsto razboščenih in položnih vencev. Na veselju im je bila ves dan pravcata gneča in sprito toliko prometa, kakoršen je bil danes v Ljubljani, je le sreča, da je dan potekel (vsa) do prvih večernih ur) brez kakve večje prometne nezgode. Le s Črnučji so pripeljali v bolnišnico 28letnega posestnikovega sina Stanka Kepica, ki je precej nesrečno padel in si zlomil nogo.

Požarni alarm

V Tomšičevem drevoredu je vnel stroj za kuhanje asfalta. V trenutku je bila vsa naprava v plamenih in dimu. Alarmirani so bili mariborski gasilci, ki so pribreli na mesto požara s tremi vozovi. Ni jim pa bilo treba stopiti v akcijo, ker so medtem delavci že sami pogasili ogenj.

Razstava karikaturn

Dopoldne so se ljubitelji lepe umetnosti zbrali v lepem številu v beli dvorani Sokolskega doma, kjer so odprli razstavo karikaturn znanih mariborskih osebnosti, ki jih je narisal G. Remigij Bratuž. Nad 100 znanih Mariborčanov in Mariborčank je na tej razstavi zastopanih v karikaturah, ki daleč presega vse druge, kar smo jih doslej videli v Mariboru. Razstava je zbudila v javnosti veliko zanimanje in jo je že prvi dan obiskalo na stotine ljudi.

Razburljiv dogodek na pristanu

se je pripetil v zgodnjih jutranjih urah. Nekaj mlajši moški je z nožem v rokah navalil na 20-letno delavko Katarino Ferkovo iz Gubčeve ulice 12 na Pobrežju. Napadalec ji je z nožem prizadel veliko rano na glavi, tako da je bila Ferkova na mah vsa v krvi. Dogodek je privabil veliko število radovednežev, ki so po svoje komentirali krvav napad. Napadalec je medtem pobegnil in ga zasleduje policija. Teško ranjeno Ferkovo so reševalci odpremili v bolnišnico, kjer je izpovedala, da je napadalec njen 24-letni zaročenec Karel G., s katerim je vso noč popivala in se napolnil z njim sprla, kar ga je tako razburilo, da je segel po nožu. Zadeva bo imela najbrž svoje odmeve pred sodniki.

ji je z nožem prizadel veliko rano na glavi, tako da je bila Ferkova na mah vsa v krvi. Dogodek je privabil veliko število radovednežev, ki so po svoje komentirali krvav napad. Napadalec je medtem pobegnil in ga zasleduje policija. Teško ranjeno Ferkovo so reševalci odpremili v bolnišnico, kjer je izpovedala, da je napadalec njen 24-letni zaročenec Karel G., s katerim je vso noč popivala in se napolnil z njim sprla, kar ga je tako razburilo, da je segel po nožu. Zadeva bo imela najbrž svoje odmeve pred sodniki.

Še nekaj kronike

V Korošičevi ulici stanujoči 15-letni Josip Potočnik se je igral z očetevim samokresom. Pa je nespreno ravnal, da se je orožje sprožilo in je krogla zadela fanta v koleno desne noge. Reševalci so ga odpremili v bolnišnico. Tu se zdravi tudi 40-letna Ana Sirkova iz Jarenine, ki je padla s kolesa in si poškodovala nogo in roke. Poštnemu služitelju Francu Maku s Pobrežja je izginilo izpred neke gostilne v Frankopanovi ulici 1200 din vredno kolo. Na križišču Aleksandrovce ceste in Sodne ulice sta trčila kolesarja. Pri karambolu je dobila služkinja Ljudmila Kmetčeva od Sv. Miklavža poškodbe na kmetih Pri Sv. Rupertu v Slovenskih gorah, so orožniki zasačili 36-letnega Cirila Tosi'ha iz Vitomercev v trenutku, ko je hotel razpečati približno 1 kg saharina, ki ga je imel v nahrbtniku. Tihotapca so zaprli sehanj pa zapolnili.

Kadar kupujete ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Opisno: 200 B. br. 7287 od 23. marca 1940.

Festival v Metliki

je privabil okrog 5000 gostov in je odlično uspel ob najugodnejšem vremenu. — Vsi gostje so se zvečer zadovoljni vračali na svoje domove.

Metlika, 8. septembra.
Metlika je včeraj in danes imela velik praznik in to po zaslugi nadve ugodnega vremena in skrbno pripravljene festivala, ki si je v slovenski javnosti zadnja leta pridobil sloves velepomembne folkloristične revije. Snoči je bilo staro žumbečko kresovanje v Metliki. Metliške dekle in Sokolice so izvajale kresne ples ob spremljevanju metliške godbe. Vladovalo je nenavadno živahno razpoloženje. Metlika je bila že v soboto zvečer polna gostov, zlasti iz Ljubljane; prišli so tudi razni znanstveniki, pisatelji in umetniki.

Šnega Metlika morda še ni imela v svoji sredi. Dopoldne so bili lepi izleti. Popoldne ob 15. se je začel na Pungar festival, h kateremu se je zbralo okrog 5000 ljudi. Izvajalci so pokazali pristne belokranjske narodne ples in skrbno pripravljene izvajali točko za točko po sporedu, o katerem bo še podrobneje poročal naš posebni poročevalec. Ob 17. je bila prireditev končana. Nato se je na veselilnem prostoru razvila živahna narodna veselica. Igrala je mestna godba pod vodstvom G. Drobničja. Vladovalo je res prijetno domače razpoloženje. Zvečer so se gostje vračali večinoma z ljubljanskim vlakom prav radostni in v prijetni zavesti, da so preživeli nenavadno lep dan v prijazni Beli Krajini.

Najvišje cene mesu

je določil ban s posebno odločbo

Ljubljana, 8. septembra
Kr. banska uprava je določila tele najvišje cene za meso:

Goveje meso. Cl. 1. Cena 1 kg govejega mesa sme znašati največ: a) za meso prve vrste sprednjega dela 16 din, zadnjega dela 18 din; b) za meso druge vrste sprednjega dela 13 din, zadnjega dela 15 din; c) v mesarijah, kjer se prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni in je to v ceniku izrecno označeno, sme znašati cena 1 kg govejega mesa I. vrste največ 17 din, druge vrste največ 14. din.

Cl. 2. Meso prve vrste po Cl. 1. te odločbe je meso: volov in telic, ki se je označilo pri mesnem ogledu z žigom kot tako. Vse ostalo meso je meso druge vrste. V smislu Cl. 1. te odločbe se prodajajo po cenah za sprednji del tele mesni kosi: meča, prsa in robček, vrat, podpleče, debela rebra, sprednji bočnik, zadnji bočnik, podtrebušnica ter odrezki od izrezkov; po cenah za zadnji del pa tele mesni kosi: šimbas, pljučna pečenka, roža, notranje stegno, zunanje stegno, zadnje stegno, kugla, brzola, debelo pleče. Cl. 3. Za priklado se določajo tele najvišje cene: jezik 18 din za kg, srce 10, pljuča 6, jetra 14, vranica 12, ledvice 16, vampi 10, črevesni loj surov 6, spuščeni 8, ledvični loj surov 12, spuščeni 14, koža 16, glava 8, možgani 20. Te cene veljajo, ako se prodaja priklada posebej. Ako se dodajajo ti komadi kot priklada mesu, se prodaja priklada po isti ceni kakor meso.

Cl. 4. Priklada se sme dodajati k naslednjim mesnim kosom v naslednjih odstotkih teže: k prsam in trebušini do 10%, jeter, srca in robček, k plečetu ali stegnu, popolnoma očiščenemu 20 do 25%, k rebram 5 do 10%.

Cl. 5. Po višjih cenah, kakor so določene v Cl. 1., se smejo prodajati tele specialni kosi govejega mesa: a) kot izrezki: popolnoma očiščena pljučna pečenka po ceni 26 din, notranje in zunanje stegno, kugla, pleče po ceni do 24 din za kg; b) brzola po ceni do 22. din.

Teletje meso. Cl. 6. Cena za 1 kg teletjega mesa sme znašati največ: za hrbet 18 din, za stegno in pleča 16 din, za vrat in prsi 14 din. V mesarijah, kjer se prodaja teletje meso po običaju in označbi v ceniku po enotni ceni, sme znašati ta cena največ 16 din.

Cl. 7. Priklada k teletjemu mesu se prodaja po najvišjih cenah navedenih v Cl. 3., z izjemo teletjih jeter, za katere se določa najvišja cena 24 din, pljuča s srcem s 15 din kg, možgani 7 din komad. Priklada se sme dodajati naslednjim kosom teletjega mesa v naslednjih odstotkih teže: prsi 10%, stegno 25% itd.

Cl. 8. Cena za teletje zrezke iz stegna brez kosti se določa z največ 28 din, iz pleč brez kosti z največ 26 din.

Svinjsko meso, slanina in mast. Cl. 9. Cena za 1 kg svinjskega mesa, slanina in masti sme znašati največ: za hrbet 20 din, za stegno 18 din, za pleče, flam, rebra 16 din, za slanino in salo 22 din, za mast 24 din.

Cl. 10. Za postranske proizvode svinjskega mesa se določajo tele najvišje cene: za glavo 8 din kg, za črevesno mast 14 din, za ledvice, srce, možgane do 18 din, za jetra do 14 din, za pljuča do 7 din. Za mast, ki se v dravsko banovino uvaža, veljajo predpisi Cl. 2. uredbe o kontroli cen in Cl. 8. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije s tem, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri engrosistu ne sme presegati 1 din, pri detaljistu pa 2 din. Obrati, ki izdelujejo standardnim predpisom odgovarjajočo mast iz prašičev, ki se uvažajo v dravsko banovino, smejo prodajati to mast po cenah, po katerih jo prodajajo tvrdke uvoznice franko postaja v dravski banovini. Obrati, navedeni v predhodnih dveh odstavkih, za odobritev cen po Cl. 2. uredbe o kontroli cen.

Zaključne odredbe. Cl. 11. V Cl. 1., 3., 5., 6., 7. in 9. navedene cene veljajo za vsa mesta s sedeži sreskih načelstev in izpostav, za št. Vid nad Lj., Polje, Ježico, Dobrovo, Vrhniko, Staro loko, Tržič, Lesce, Koroško Belo, Jesenice, Dovrje — Mojstrano, Kranjsko Goro, Bled, Bohinjsko Bistrico, Brezje, Domžale, Zagorje ob Savi, Laško, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most — Radeče, Zalec, Teharje, Šoštanj, Vitanje, Kamnica, Studenci, Radvanje, Pobrežje, Košaki, Slovenska Bistrica, Sv. Lenart v Slov. gorah, Rakek, Metlika, Planina in Žiri.

Cl. 12. V ostalih krajih banovine se morajo računati vse cene, razen onih v Cl. 9. in 10. 1. din nižje, od onih, ki veljajo v krajih, navedenih v Cl. 11. te odločbe. V Ljubljani se smejo cene po Cl. 9. in 10. za 1 din zvišati.

Cl. 13. Mesarji v Ljubljani, Mariboru in Celju morajo dostavljati pristojnim tržnim uradom tedensko od prodajalcev potrjene nakupne cene vseh v telcu tedna za zakol kupljenih živali na obrazcih, katere je predpisala kr. banska uprava v Ljubljani.

Smrtna žrtev oplenjena

Pri karambolu motorja z vozom v Dolnjem Logatcu se je smrtno nevarno onesrečila gospa Marija Bazinova iz Hotedršice. — Neznani lopov je v temi odnesel njeno aktovko s 60.000 din

Logatec, 8. septembra.
V Logatcu se je zadnji dve leti silno povečal promet z motornimi vozili, ki so ceste zelo razdrapala. Dolenji Logatec, najvažnejše cestno križišče, je stalno zavrt v goste oblake prahu, ki ovirajo dihanje in razgled. Zelo se je povečalo tudi število motorjev, ki neprestano dirjajo po cestah. Seveda so se začeli tudi množiti razni razburljivi dogodki in karamboli.

so jo prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtno zaradi pretresa možganov.

Da je bila nesreča še popolnejša, so po karambolu zastoj iskali aktovko, v kateri je ponesrečenka nosila okoli din 60.000, ki jih je bila prevzela v Ljubljani za neko ugodno sklenjeno kupčijo. Našel se je lopov, ki je izkoristil temo in gnečo in se polastil aktovke. Tako Bazinovi trpijo poleg usodne nesreče še veliko gmotno škodo.

V soboto so se vračale od odkritja velike množice ljudi. Posebno mnogo se jih je vrnilo z večernim vlakom. Na motorju se je vračal tudi Bazinov fant v Hotedršico. Fant je peljal na zadnjem sedehu svojo mater, okoli 55 let staro Marijo, gospodinjico ugledne napredne gostilničarske družine v Hotedršici. Na cesti proti Gorenjemu Logatcu, nekoliko više od mesta nedavne nesreče, je pripeljal nasproti mesar Rus iz Dolnjega Logatca voz drv. Vozar se motorist ni mogel izogniti. Zadel je konoja v prsi in mu zadal precejšnjo rano. Medtem ko je sin odnesel lažje poškodbe, so bile posledice za njegovo mater usodnejše, obležala je pod konji s hudimi ranami, posebno na glavi. Tako j

Na Rakeku je vlak povozil mlado ženo

Rakek, 8. septembra
Danes je povozil brzovlak 605 iz Italije pri uvozu na postajo Rakek pri zapornici, oddaljen okrog 300 m v smeri od postaje proti Postojni, gospo Stefko Planškovsko, ženo carinskega sluga z Rakeka in trafikantino eksportnih cigaret. Ko je brzovlak vozil na postajo, je hotela gospa prekoračiti progo, dasi so bile zapornice spuščene. To je postalo zanj usodno. Lokomotiva jo je odbila s tako silo, da je nesrečni ženi počila lobanja in je obležala na tiru nezavestna. Čez nekaj minut je izdihnila. Stela je šele 28 let. Zapustila je soproga in nedoletno hčerkico. Pogreb nesrečne gospe bo v torek.

Maribor čez nedeljo

Maribor, 8. septembra
Krasna, sončna nedelja je zvalila danes veliko Mariborčanov v okoliške postojanke, mnogi so pohiteli z avtomobi in peš na naše zeleno Pohorje in obmejni Kozjak. Narodno zavedni Mariborčani pa so v velikem številu pohiteli v naš obmejni St. Ilj, kjer je bil

Bitka na Glavnem trgu

V noči na nedeljo sta se na Glavnem trgu v polnočni uri spopadli dve skupini vinjenih moških. Beseda je dala besedo in se je napolnil razvila pravcata bitka, v teku katere so zabliskali tudi noži. Sredi gneče je obležal 35-letni delavec E. Mesarec, stanujoč na Tržaški cesti 54, ki je dobil težke poškodbe na glavi in trebuhu. Red je vpostavila policija, ki je nekatere udeležence krvavega spopada aretirala. Mesarec-a so reševalci odpremili v bolnišnico.

Odpovedano zborovanje

Za danes dopoldne je bilo napovedano zborovanje mariborskih tekstilnih delavcev, ki bi se moralo vršiti v prostorih Delavske zbornice. Zborovanja pa ni bilo, ker je bilo odpovedano. Pač pa so pri »Zlatem konju« zborovali živilski delavci, ki so organizirani v Savezu živilskih delavcev, podružnica Maribor. Na zborovanju so zbrali delavci razpravljali o raznih aktualnih zadevah, predvsem pa o neznosni draginji in o potrebi zvišanja mezd.

Praznik jadranskih letalcev

Veliko število Mariborčanov, predvsem mladina, je pohitela danes popoldne na tezensko letališče, kjer so svečano blagoslovili 4 nova jadralska letala Jadralsko letalske skupine Maribor 1. Krščena so bila letala »Mejaša« tipa Komar bys (poljska konstrukcija), »Miha« tipa Grunau Baby II—a, »Srak« prototip jugoslovske konstrukcije, ki sta ga konstruirala inž. aer. Ivo Šoštar in cand. inž. Vojko Humeček »Muhac«, tipa »Metle«, konstrukcija cand. inž. Vojka Humečka. Pri blagoslovlitvi so kumovali gospe Hutterjeva, Lenardova in Pinterjeta ter G. Mastek. Jadralsko letalska skupina Maribor 1, »Mejaša« je prva edincina te vrste v državi, ki je s svojimi uspehi znana daleč preko meja našega mesta. V tej letalski edincini sta bili konstruirani dve letali iz vrst njenih članov in moramo to dejstvo smatrati kot lep uspeh zares agilno delujoče skupine ter njenih izredno poštvoval. članov. Po obredih so naši vrli jadralski letalci izvršili več poletov, ki so zadivili navdušene gledalce. Ves dan je mladina prodajala po mariborskih ulicah lične znake, po katerih je občinstvo pridno segalo. Mariborski jadralski letalci zaslužijo s svojim vidnim in vztrajnim delom podpore vse javnosti, kajti nadaljnje njihovo delo zavisi od razumevanja mariborskega občinstva in mero-dajnih oblastev.

koncert narodnih pesmi,

ki ga je priredilo agilno delujočo Sokolsko društvo v St. Ilju, na svojem letnem telovadišču. Na koncertu sta sodelovala pevka zbor »Jadransko-Nanos« in »Dravec« iz Maribora. Oba odlična pevka zbor sta ubrano odpevala venec narodnih in umetnih pesmi, in sicer so Jadranaši in Nanosovci odpeli Aljaževo: »Na dan Slovans«, Devovo »Splavarsko«, Maroltovo »Barčico«, Govtočevco: »Omili mi u selu divojka«, Devovo: »Je vpihnila luč«, Dravaši pa so odpeli Foersterjevo »Spake«, »Sopek« od Juvanca, »Završki fantje« od Adamiča, »Sana-k spava« od Novaka, »Potrkani ples« od Pavčiča in »O pohorskem kmetu« od Mirka. Oba zbor pa sta skupaj izvajala Ipravčvo »Planinsko rožo«, Jerebovo »O kresu«, Medvedovo »Na okno trka tič drobna«, Mirkovo »kolo« Jenkovo: »Slovenec, Srb, Hrvat«, Hajdrihovo: »Morje Adrijansko« ter Jurančevco »Slovanska«. Vsi sodelujoči so bili deležni viharnega odobravanja. Po uspešnem koncertu se je vršilo na letnem telovadišču prirčno rajanje. Današnji koncert, ki je privabil v naš obmejni sokolski St. Ilj izredno veliko število obmejnega ljudstva, je bil narodno kulturni dogodek, ki bo vsem, ki so se ga udeležili, ostal v lepem spominu.

Huda prometna nesreča

se je pripetila na križišču Meljske in Dovo-ve ceste. Neki osebni avto k: se je hotel izogniti tovornemu, je trčil z motornim kolesom na katerem sta bila 29-letni medicar Karel Aubl iz Sv. Lenarta v Slovenskih gorah in 43-letni upokojeni poštni služitelj Avgust Kramberger iz Sv. Ane v Slovenskih gorah. Pri karambolu sta oba v velikem loku padla z vozila. Kramberger je dobil težke poškodbe na glavi in rokah, ter notranje poškodbe. Aubl pa poškodbe na rokah in nogah. Krambergerjeve poškodbe so resnega značaja. Prepeljali so ga v mariborsko splošno bolnišnico. Pri trčenju se je motorno kolo razbilo, pa tudi osebni avto je močno poškodovan. Na kraj prometne nesreče se je podala policijska komisija, ki je ugotovila dejanski stan.

Fotoamater

Zaslonke
se označujejo na dva načina, po tako zvanem nemškem načinu (2,2, 3,2, 4,5, 6,3, 9, itd.) in po mednarodnem načinu (2, 2, 8, 4, 5, 6, 8, 11 itd.). Praktično so razlike v odprtinah tako majhne, da nam osvetlitev vsaj v črnbeli fotografiji ni treba spreminjati, če so nam zaslonke na kameri označene n. pr. po mednarodnem načinu, na svetlomeru pa po nemškem. Osvetlitev je za zaslonko n. pr. 2 oziroma 2,2, ali 8 oziroma 9, ali 16 oziroma 18 itd. enaka. Edino za smanjanje v naravnih barvah, kjer morajo biti osvetlitve normalno kolikor mogoče točne, storiimo dobro, da objektivi za tisto malenkost bolj ali manj zaslonimo, ki bi ustrezala razliki med oboima načinoma označevanja. Ta korektura lahko odpade, če je svetlomer — kakor je običajno — naravnana na srednjo vrednost med dvema zaslonkama različnega sistema.

„Majhna“ in „velika“ zaslonka
pomeni v prvem primeru majhno, v drugem veliko odprtno objektivu. Manjšim zaslonkam ustrežajo večja, večjim zaslonkam pa manjša zaslonka števila.

Za izpiranje filmov
nam ni treba tekoče vode. Če jih izpiramo v razvijalnem tanku, nam zadostuje, da vodo izmenjamo kakšnih šestkrat v presledkih po pet do deset minut. Se enostavnejše je izpiranje v kakšni večji posodi, n. pr. umivalniku. Posodo napolnimo do roba s čisto vodo, film zvijemo v kolobar s plastjo navzven, oba konca pritrdimo s

22. žensko krstno ime, 24. židovska oznaka za drugoverce, 27. spanje, 28. način gospodarske politike v sodobni Rusiji, 30. sorodnik, 32. samo ali kar, 33. kemična oznaka za cink, 35. kemična oznaka za srebro.

TROJE KNJENIH NAGRAD
si po naključnosti zreba dele Bruno Leban, Ljubljana, Bolgar, 23. Metka Zemičeva, Ljubljana VII, Podlimbarskega 31 in Desanka Kraker, Leskovec pri Krškem.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE
Vodravno: gora, nebo, omama, rog, Rab, du, il, kr, Sofija, oj, Avar, pd (palladij), ar. kres. Zn (cink), lirika, dr. er. vi, ura, maj, pišem, Adam, lina.

Navpično: 1. žensko krstno ime, 2. fina substanca, ki polni vesoljstvo, 3. tujka za polt, 4. vrsta pesniške umetnine, 6. katica za tisočinko grama, 7. naplačilo, 8. divja žival, 9. bog starih Rimljanov, 11. predlog, 12. tuja beseda za plačilo, 13. najmanjši drobec materije, 14. načrtno policijsko zasledovanje, 16. čistilo, 18. pomorsko mesto v Aziji, 21. gozdna rastlina,

22. žensko krstno ime, 24. židovska oznaka za drugoverce, 27. spanje, 28. način gospodarske politike v sodobni Rusiji, 30. sorodnik, 32. samo ali kar, 33. kemična oznaka za cink, 35. kemična oznaka za srebro.

TROJE KNJENIH NAGRAD
si po naključnosti zreba dele Bruno Leban, Ljubljana, Bolgar, 23. Metka Zemičeva, Ljubljana VII, Podlimbarskega 31 in Desanka Kraker, Leskovec pri Krškem.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE
Vodravno: gora, nebo, omama, rog, Rab, du, il, kr, Sofija, oj, Avar, pd (palladij), ar. kres. Zn (cink), lirika, dr. er. vi, ura, maj, pišem, Adam, lina.

Navpično: 1. žensko krstno ime, 2. fina substanca, ki polni vesoljstvo, 3. tujka za polt, 4. vrsta pesniške umetnine, 6. katica za tisočinko grama, 7. naplačilo, 8. divja žival, 9. bog starih Rimljanov, 11. predlog, 12. tuja beseda za plačilo, 13. najmanjši drobec materije, 14. načrtno policijsko zasledovanje, 16. čistilo, 18. pomorsko mesto v Aziji, 21. gozdna rastlina,

22. žensko krstno ime, 24. židovska oznaka za drugoverce, 27. spanje, 28. način gospodarske politike v sodobni Rusiji, 30. sorodnik, 32. samo ali kar, 33. kemična oznaka za cink, 35. kemična oznaka za srebro.

TROJE KNJENIH NAGRAD
si po naključnosti zreba dele Bruno Leban, Ljubljana, Bolgar, 23. Metka Zemičeva, Ljubljana VII, Podlimbarskega 31 in Desanka Kraker, Leskovec pri Krškem.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE
Vodravno: gora, nebo, omama, rog, Rab, du, il, kr, Sofija, oj, Avar, pd (palladij), ar. kres. Zn (cink), lirika, dr. er. vi, ura, maj, pišem, Adam, lina.

Navpično: 1. žensko krstno ime, 2. fina substanca, ki polni vesoljstvo, 3. tujka za polt, 4. vrsta pesniške umetnine, 6. katica za tisočinko grama, 7. naplačilo, 8. divja žival, 9. bog starih Rimljanov, 11. predlog, 12. tuja beseda za plačilo, 13. najmanjši drobec materije, 14. načrtno policijsko zasledovanje, 16. čistilo, 18. pomorsko mesto v Aziji, 21. gozdna rastlina,

22. žensko krstno ime, 24. židovska oznaka za drugoverce, 27. spanje, 28. način gospodarske politike v sodobni Rusiji, 30. sorodnik, 32. samo ali kar, 33. kemična oznaka za cink, 35. kemična oznaka za srebro.

TROJE KNJENIH NAGRAD
si po naključnosti zreba dele Bruno Leban, Ljubljana, Bolgar, 23. Metka Zemičeva, Ljubljana VII, Podlimbarskega 31 in Desanka Kraker, Leskovec pri Krškem.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE
Vodravno: gora, nebo, omama, rog, Rab, du, il, kr, Sofija, oj, Avar, pd (palladij), ar. kres. Zn (cink), lirika, dr. er. vi, ura, maj, pišem, Adam, lina.

Navpično: 1. žensko krstno ime, 2. fina substanca, ki polni vesoljstvo, 3. tujka za polt, 4. vrsta pesniške umetnine, 6. katica za tisočinko grama, 7. naplačilo, 8. divja žival, 9. bog starih Rimljanov, 11. predlog, 12. tuja beseda za plačilo, 13. najmanjši drobec materije, 14. načrtno policijsko zasledovanje, 16. čistilo, 18. pomorsko mesto v Aziji, 21. gozdna rastlina,

22. žensko krstno ime, 24. židovska oznaka za drugoverce, 27. spanje, 28. način gospodarske politike v sodobni Rusiji, 30. sorodnik, 32. samo ali kar, 33. kemična oznaka za cink, 35. kemična oznaka za srebro.